A°. 1821.

N°. 46.

Bataviasche Courant.

ZATURDAG, den 17 NOVEMBER, 1821.

EXTRACTEN *uit het register der handelingen en besluiten van den Secretaris van Staat, Gouverneur Generaal van Nederlandsch Indië.*

Donderdag den 11den october 1821.

Gelezen, twee misfives van den kommandant en directeur der koloniale marine, d. d. 3den augustus j.l., daarbij naar aanleiding van eenen aan denzelven door den algemeenen fecretaris, op last van den Gouverneur Generaal gefchreven brief, en daarbij gevoegde nota, en ten gevolge van de door de ondervinding bewezene ongenoegzaamheid, van de tegenwoordige inrigting der koloniale marine, om de zeerooverij tegen te gaan, eenige veranderingen daaromtrent voordra ende; hoofdzakelijk nederkomende op het uitbreiden van het aantal gewapende inlandfche vaartuigen langs de kusten van Java, en het daarft llen van eene afsch iding tusfchen deze, en de regelmatige oorlogsvaartuigen der koloniale marine, onder bepaling dat gemelde inlandfche vaartuigen, zullen worden geplaatst, onder de bevelen der respective refidenten.

Gezien de fchriftelijk confiderastien der onderfcheidene refidenten op dit ontwerp

En in aanmerking nemende dat in waarheid de koloniale marine, zoo als dezelve thans is ingerigt, niet kan gezegd worden, op eene voldoende wijze te ftrekken, tot tegengang der zeerooverij, en dat dezelve dus één van de voornaamfte doeleinden harer oprigting mist.

Dat dit hoofdzakelijk moet worden toegefchreven *eensdeels*, aan de ongenoegzaamheid van het thans in dienst zijnde getal vaartuigen, om alle de bedreigde punten der kust te bezetten, *anderdeels*, aan den aard dier vaartuigen zelfs, als zijnde of te groot om de praauwen der zeeroovers in de nabijheid der kusten en droogten te vervolgen, dan wel ongefchikt, om zich op het voorbeeld der zeeroovers van riemen te bedienen, of wel te klein, om met eenen ondernemenden en moedigen vijand, met voordeel te kunnen kampen.

Dat het ondoelmatig fchijnt, te beproeven om deze ongelegenheid uit den weg te ruimen, door eene vermeerdering der reeds bestaande roeikanonneerbooten en penisches, om dat die vaartuigen, hoezeer gefchikter tot vervolging der zeeroovers, dan vroeger gebezigde modellen, echter als een gevolg van de geringe ruimte, welke dezelve aanbieden, aan geene europeanen kunnen tot verblijf ftrekken, en dus geheel en al door inlanders zouden dienen bemand te worden, in welk geval het te vrezen zoude zijn, dat dezelve weinige diensten zouden bewijzen, om dat de manfchappen, welke voor de koloniale marine worden aangeworven, doorgaans weinig vertrouwen verdienen, door de wijze waarop die werving gefchiedt, en waaromtrent niet dan zeer bezwaarlijk, voorzieningen te maken zijn.

Dat daar te boven, eene verdere uitbreiding der koloniale marine, eene aanzienlijke vermeerdering van uitgaven zoude na zich flepen, hetwelk zoo veel doenlijk behoort te worden vermeden.

En, dat het eindelijk nog twijfelachtig is, of, onafhankelijk van de reeds opgenoemde zwarigheden, eene vermeerdering der regelmatige koloniale zeemagt, het gewenschte oogmerk zoude bereiken, om dat de berigten van zeevarenden en kustbewoners omtrent het aanwezen van zeeroovers, meestal in de eerste plaats gerigt wordende tot de burgerlijke autoriteiten, dezelve in vele gevallen te laat aan de divisien fcheeps-kommandanten der koloniale marine worden overgebragt, om daarvan een doelmatig gebruik te kunnen maken, zoodat het te voorzien zoude zijn, dat, zoo als thans plaats heeft, de kruisers bijna altoos nutteloze togten zouden doen.

Dat het daarentegen verkieslijk fchijnt, om afgefcheiden van de regelmatige oorlogsvaartuigen welke zullen worden noodig geacht, een aantal fnelle, inlandfche vaartuigen voor den dienst der kusten van Java te bestemmen, om geheel te worden bemand met vertrouwde inlanders, in de onderfcheidene refidentien, onder het naauwkeurig toezigt der inlandfche hoofden aan te nemen, en voorts geplaatst onder het onmiddelijk gezag der refidenten, voor welke inrigting de volgende gronden pleiten:

a. Dat die vaartuigen op alle punten der kust verdeeld zijnde, dadelijk zullen kunnen gebruik maken van de berigten welke bij de refidenten inkomen, omtrent het aanwezen van zeeroovers.

b. Dat dezelve bemand zijnde, met inlanders en hoofden, door de refidenten en regenten zelve gekozen, er eene meerdere waarborg voor de trouwe en goede diensten dier manfchappen zal bestaan, dan wanneer in de bemanning dier vaartuigen door eene gewone werving wordt voorzien.

c. Dat het onderhoud van inlandfche vaartuigen op de inlandsche wijze getuigd, reeds op zich zelf minder kostbaar, dan dat van reguliere kanonneerbooten, ook nog minder bezwarend voor de fchatkist zal zijn, omdat de refidenten daarop een naauwer toezigt zullen kunnen houden, dan de directie der marine kan uitoefenen, over de wijze en zuinig verfprekte vaartuigen onder haar beheer geplaatst.

d. Dat inlandfche vaartuigen van een goed model, en op eene doelmatige wijze door groote en reguliere oorlogsvaartuigen onderfteund, eene meerdere gefchiktheid tot het vervolgen en bereiken der zeeroovers zullen hebben, dan aan eenig europeesch maakfel, onder de bestaande plaatfelijke omstandigheden kan worden gegeven.

Is goedgevonden en verftaan:

Eerstelijk. Te bepalen, gelijk wordt bepaald bij deze:

1°. Tot beteren te engang van de meer en meer toenemende zeerooverij, zullen langs de kusten van het eiland Java worden gestationeerd een aantal fnelle, gewapende, inlandfche vaartuigen, met inlanders bemand, en geplaatst onder het onmiddelijke toezigt en gezag der respective refidenten.

2°. Het getal dier kruispraauwen zal zijn als volgt:

Voor de refidentie	*Bantam*	3
„	*Batavia*	3
„	*Krawang*	2
„	*Cheribon*	2
„	*Tegal*	2
„	*Pekalongang*	2
„	*Samarang*	2
„	*Japara & Joana*	3
„	*Rembang*	3
„	*Gresse*	3
„	*Madura en Sumanap*	2
„	*Passerouang*	2
„	*Bezockie*	4
„	*Banjo-wangie*	2
	te zamen	34.

3°. Deze kruispraauwen zullen van landswege worden voorzien van de navolgende wapenen:

Een 3 of 4 ponds kanon.
Vier of meer draaibassen.
Zes geweeren.
Zes pieken.

En voorts voor elk man die aan boord is, een *klewang* of inlandsch zijdgeweer, en een *assagaai* of werpfpies.

4°. De kruispraauwen zullen worden bemand, elk met een inlandsch hoofd, een joeroemoedi, en twee en twintig inlandfche zeevarenden.

5°. De bezoldiging dier bemanning zal zijn als volgt:

Voor de hoofden der kruispraauwen *f* 20: 's mds.
„ „ joeroemoedies . . . 12: „
„ „ matrozen . . . 8: „

Mitsgaders de gewone verftrekking van rijst, zout en olie, welke aan inlandsche zeevarenden is toegestaan; onder bepaling voorts, dat de hoofden en joeroemoedies en de zoodanige der matrozen als voor het bewaken en repareren der praauwen worden noodig geoordeeld, hunne bezoldigingen en verftrekkingen, het gansche jaar door zullen genieten, doch dat de overige matrozen gedurende de maanden dat de vaartuigen zijn opgelegd, alleen regt zullen hebben op hunne rantsoenen, en een vierde hunner gagie, en dan nog alleen onder de mits, dat zij in afwachting van de weder in dienststelling der vaartuigen, daarvoor disponibel blijven.

6°. De hoofden en verdere bemanning der kruispraauwen zullen door de refidenten, met overleg der regenten, met de meeste zorg worden gekozen uit den bloem van het zeevarende der kustbewoners, zoo veel mogelijk daartoe nemende, Maleijers, Boeginezen of Sumbawarezen, en in allen geval lettende om niet dan goede, bekende, en zooveel doenlijk gezetene manfchappen te nemen, op dat hunne achterblijvende betrekkingen, ten waarborg kunnen dienen voor hunne trouw.

7°. De refidenten zullen de bevoegdheid hebben, om gedurende de afwezendheid der opvarenden, een gedeelte hunner foldijen, te betalen aan hunne achterblijvende huisgezinnen.

8°. Aan de opvarenden der kruispraauwen zal een billijke aandeel worden gegeven, in allen buit, welke zij van de zeeroovers nemen, onverminderd de speciale belooningen welke het gouvernement zich reserveert om aan hen toeteleggen, wanneer uitstekende diensten door hen worden bewezen.

9°. De kruispraauwen zullen zoo veel mogelijk in finaldeelen, of op een korten afstand van elkander kruisfen, en zulks op de navolgende stations, welke bij deze voor i een worden bepaald:

1°. De kruispraauwen van de refidentien *Bantam* en *Batavia*, van de *Straat Sunda*, den *St. Nikolaas-hoek* en de *Lampoin'sche kust* tot aan den hoek van *Sidarie*.

2°. De kruispraauwen van de refidentie *Krawang* van den hoek van *Sidarie* tot *Tanjong Tana*.

3°. De kruispraauwen van *Cheribon* en *Tagal* van *Tanjong Tana* tot op de hoogte van *Oeloedjamie*.

4°. De kruispraauwen van *Pekalongang* en *Samarang* en een van die van *Japara*, van *Oeloedjamie* tot aan het uiteinde van het westelijk voorland van *Japara*.

5°. De overige kruispraauwen van *Japara* en *Joana*, en een van die van *Rembang* langs de Oost kust van het voorland van *Japara*, tot aan den hoek van *Benang*.

6°. De overige kruispraauwen van *Rembang*, mitsgaders die van *Grissée* van den hoek van *Benang*, tot die van *Ouwer-Ouwer*, en vervolgens oostwaarts tot aan *Oedjong Panka*.

7°. De kruispraauwen van *Madura*, *Passourouang* en *Bezockie* in den gansfchen inham, besloten tusfchen het oosteinde van *Madura* en kaap *Sandana*, daaronder begrepen de *Kengiansche* en an-

dere daaromstreeks liggende kleine eilanden, en

9°. De kruisprauwen van *Banjoewangie*, van kaap *Sandana* verder oostwaards tot aan *Gogneng-Ikan*.

10°. Tot ondersteuning van de kruisprauwen zullen reguliere oorlogsvaartuigen worden gedesigneerd om elk der volgende vaste kruisposten te bezetten, zoo lang de zeeroovers zich op de kust van Java vertoonen.

1°. Post van de *Straat Sunda* en de *Lampongsche kust*, tot aan den hoek van *Indramaijo*.

2°. Post van den hoek van *Indramaijo*, tot dien van *Japara*.

3°. Post van den hoek van *Japara*, tot aan *Oedjong-Panka*.

4°. Post van den inham besloten tusschen het oostelijk uiteinde van *Madura* en kaap *Sandana* met de daaromstreeks liggende kleine eilanden, en voorts *Straat Bali*.

11°. De hoofden der kruisprauwen zullen door den Gouverneur Generaal, op de voordragt der residenten benoemd, en voorzien worden van akten van aanstelling in de Nederduitsche en Javasche of Maleische talen geschreven, welke zij ten allen tijden zullen moeten bij zich aan boord hebben.

12°. Elke kruisprauw zal door den resident wien zulks aangaat, voor iederen kruistogt, worden voorzien van eenen lastbrief in de Nederduitsche en Javasche of Maleische talen geschreven, welke zal moeten bevatten, niet alleen de bevelen die aan den gezaghebber zijn gegeven, maar ook eene korte beschrijving van het vaartuig, met opgave van het getal manschappen en van de hoeveelheid en de soort van wapenen, die zich aan boord bevinden.

13°. De residenten zullen elkander steeds kennis geven van de bewegingen der kruisprauwen, van de goederen welke dienen geconvoijeerd te worden, van de berigten welke omtrent het aanwezen van zeerovers inkomen, en van al wat verder vereischt wordt om de togten der kruisprauwen op eene doelmatige wijze te bestieren, en het noodige verband tusschen dezelven te bewaren; wordende algemeen bepaald, dat de residenten de bevoegdheid zullen hebben, om van de kruisprauwen zoodanig gebruik te maken, als zij ten meesten nutte van 's lands dienst zullen vermeenen te behooren, altoos in het oog houdende, dat het voorname oogmerk van de inrigting is, de tegengang der zee-rooverij; en dat zoo belangrijk en gewigtig, dat de Gouverneur Generaal vertrouwt, dat van den kant der residenten niets zal worden gespaard, om door zonderlinge medewerking alle kwaadaardige borgingen voor te komen, of uit den weg te ruimen, en alles waaromtrent niet in de algemeene bepalingen, bij dit besluit voorkomende, is voorzien, ten meesten nutte van 's lands dienst te regelen.

14°. Wanneer houtvlotten of andere eigendommen van den lande moeten worden geconvoijeerd, zal door vroegtijdige kennisgave en afspraak, gezorgd worden, dat de kruisprauwen zich niet behoeven te verwijderen van de in § 9 bepaalde stations, maar dat zoodanige convooijen zonder vertraging, door de eene aan de andere station worden overgegeven.

15°. De prauwen van elke station, zullen ten minste tweemaal in de maand, of meermalen, zoo dezelve niet op eene andere wijze worden gebruikt, gezamenlijk en vereenigd, al de punten bezoeken van de hun in § 9 aangewezene kruispost. Hierin zal communicatief te werk worden gegaan, met de kommanderende officieren der oorlogs-vaartuigen op de respective stations geplaatst; aan welke dan ook in het algemeen alle die informatien zullen worden gesuppediteerd, welke vereischt worden om hen in staat te stellen om op de krachtigste wijze, het oogmerk van de oprigting der kruisprauwen te helpen bereiken.

16°. De kruisprauwen zullen zich zorgvuldiglijk van het kwellen der vreedzame handelaren onthouden; en hun integendeel alle hulp en bijstand verleenen, sub poena van ... te worden gestraft. Ten einde met meer gemak alle overtredingen welke daaromtrent mogten begaan worden, te kunnen ontdekken, zullen dezelve de ondergenoemde vaste nummers bekomen, welke ter grootte van ten minste twee voet, met zwarte verf in het zeil en op een zigtbaar gedeelte van het vaartuig, zullen worden geplaatst, te weten:

De kruisprauwen van	*Bantam*	no 1, 2 en 3
„ „ „	*Batavia*	4 en 5
„ „ „	*Krawang*	6, 7 en 8
„ „ „	*Cheribon*	9
„ „ „	*Tegal*	10 en 11
„ „ „	*Pekalongang*	12 en 13
„ „ „	*Samarang*	14 en 15
„ „ „	*Japara en Joana*	16, 17 en 18
„ „ „	*Rembang*	19, 20 en 21
„ „ „	*Grissé*	22, 23 en 24
„ „ „	*Madura*	25 en 26
„ „ „	*Passarouang*	27 en 28
„ „ „	*Besoekie*	29, 30, 31 en 32
„ „ „	*Banjoewangie*	33 en 34

De residenten zullen toezien dat die nummers zoo dikwijls zulks noodig is, worden vernieuwd.

17°. Bij den aanvang der west mousson, of zoodra de roovers de kusten van Java verlaten hebben, zullen alle kruisprauwen, dadelijk in de daartoe geschikte rivieren of kreken op strand gehaald, overdekt, en geprepareerd worden, om tegen het einde der west-mousson weder hunne stations te hervatten. In dien tusschen tijd zullen de wapens aan wal in bewaring genomen, en mede in behoorlijken staat gebragt worden. Terwijl voorts de manschappen zullen worden afgedankt, met uitzondering van de hoofden, jurumudies, en zoo vele matrozen als worden noodig geacht om de vaartuigen te repareren en te bewaken.

18°. Op den eersten maart van elk jaar zullen alle de kruisprauwen, langs de gansche kust gereed moeten zijn voor den actieven dienst, en op dat tijdstip zal de kommandant en directeur der koloniale zeemagt eene inspectie-reize doen, om zich van den goeden staat der vaartuigen te verzekeren. Tot dat einde zullen de kruisprauwen van elke residentie moeten zijn verzameld op eene geschikte plaats, aan den kommandant en directeur voornoemd door de respective residenten op te geven.

19°. Het militair departement zal zorgen, dat op de aanvrage door de residenten aan de respective kommandanten der afdeelingen te doen, de benoodigde ammunitie voor de kruisprauwen, ten allen tijde, worde verstrekt.

Ten tweede. Enz.

Ten vijfde. Te bepalen, dat, voor zoo veel de plaatselijke omstandigheden zulks gedoogen, in alle buiten bezittingen alwaar kleine vaartuigen tot beveiliging der kusten benoodigd zijn, inrigtingen gelijk aan die der javasche kruisprauwen tot stand gebragt, of de reeds bestaande, verder tot volkomenheid gebragt zullen worden, en mitsdien de onderscheidene gouverneurs en residenten dier etablissementen aan te schrijven, om ten spoedigste te dienen van derzelver volledige consideratien en advies over de geschiktste wijze om daartoe te geraken.

Accordeert met het register der handelingen en besluiten van den Secretaris van Staat, Gouverneur Generaal van Nederlandsch Indië.

De algemeene secretaris,
P. MERKUS.

Zaturdag den 13den october 1821.

Gelezen eene missive van den kommandant en directeur der koloniale zeemagt, d. d. 1sten dezer, no. 572, houdende eenige punten van voordragt, betrekkelijk tot het doen van hydrographische opnemingen in de Indische zeeën, tot verbetering van de bestaande zeekaarten.

En in aanmerking genomen zijnde, het groot belang der zake en de noodzakelijkheid om dezelve naar een vast en doelmatig plan te bestieren.

Is goed gevonden en verstaan:

Eerstelijk. Te bepalen, gelijk wordt bepaald bij deze:

a. Dat ten allen tijde een der koloniale vaartuigen zal zijn gedesigneerd, om met uitsluiting van alle andere diensten, welke niet met die bestemming compatibel zijn, te worden gebruikt tot het doen van *hydrographische* opnemingen, ten doel hebbende, de verbetering der kaarten van de Indische zeeën.

b. Dat zoodanig vaartuig zal worden gekommandeerd door een der bekwaamste officieren van de koloniale marine, die daarin zal worden geassisteerd door een of meer geschikte zee officieren en kadets, en voorts door een of meer bekwame officieren van de genie, bijzonderlijk om de gedane opnemingen in kaart te brengen, en om tot het doen van metingen behulpzaam te zijn.

c. Dat van landswege daartoe zullen worden verstrekt de benoodigde chronometers, sextanten, peil kompassen en andere instrumenten, mitsgaders de vereischte teekengereedschappen.

d. Dat de respective plaatselijke civiele autoriteiten, mitsgaders de divisie kommandanten der koloniale marine verpligt zullen zijn, om alle hulp en bijstand te verleenen tot bevordering van de geprojecteerde opnemingen, en dat bijzonderlijk op de aanvrage van den kommanderenden officier, het benoodigde aantal kleine vaartuigen daartoe zal worden verstrekt; wordende nu reeds bepaald, dat voor zoo ver de opnemingen plaats hebben, in het vaarwater der Sourabaijasche- en Banjoewangische kusten, deze met hunne togts-booten aan den kommanderenden officier, zullen ten dienste staan.

e. Dat de kaarten, welke de vruchten van de te doene opnemingen zullen zijn, successivelijk aan het gouvernement ingeleverd zullen worden, om, na door eene deskundige kommissie te zijn geëxamineerd en goedgekeurd, in triplo te worden gezonden naar *Nederland*, om aldaar te worden gegraveerd en uitgegeven.

f. Dat van alle de alzoo uitgegeven wordende zeekaarten, dadelijk een genoegzaam getal exemplaren zal worden disponibel gesteld, om alhier, tegen eenen matigen prijs aan de marine en aan de partikuliere zeevarenden te worden verstrekt.

g. Dat telken jare bij speciaal besluit zal worden bepaald, waar en hoedanig de opnemingen zullen geschieden.

h. Dat de kommissie, hierboven in § e genoemd, zal zijn te zamengesteld uit den tijdelijken kommandant van 's Konings zeemagt in Indië, den tijdelijken chef der koloniale marine en den tijdelijken chef van het departement der genie; welke kommissie onder de benaming van *kommissie voor de verbetering der Indische zee-kaarten*, tevens ook alle waarnemingen van de officieren der koninklijke nederlandsche en koloniale marine en van particuliere zeelieden zal verzamelen, om daarvan het meeste nut te trekken voor het doel harer instelling, ten welke einde gemelde kommissie éénmaal 's weeks zal vergaderen, geassisteerd door een geschikt zee-officier als amanuensis.

i. Dat de kommissie behoorlijke aanteekening zal houden van het verrigte in elke zitting, en daarvan telken zes maanden, en voorts zoo dikwerf als zulks noodig zal zijn, verslag doen aan den Gouverneur Generaal.

k. Dat de kommandant van 's Konings esquader en de chef der koloniale zeemagt, de noodige bevelen, elk in den zijnen, zullen geven, en ten allen tijde zullen zorgen dat op alle schepen en vaartuigen onder hunne respective bevelen geplaatst, bij elke gelegenheid nuttige waarnemingen gedaan, en aan de kommissie door hun intermediair medegedeeld worden.

l. Dat eervolle mentie zal worden gemaakt van alle officieren en zeelieden, die zich door het doen van mededeelen van nuttige waarnemingen onderscheiden, en dat op de uitgegevene kaarten zullen worden bekend gesteld, de namen dergenen, die ontdekkingen doen, welke voor de zeevaart belangrijk zijn, en

m. Dat de werkzaamheden der kommissie, de wijze waarop de opnemingen zullen geschieden, en al wat verder in dezen belangrijk is, nader zal worden bepaald bij afzonderlijke instructien en besluiten.

Ten tweede. Enz.

Extract, enz.

Accordeert met het register der handelingen en besluiten van den Secretaris van Staat, Gouverneur Generaal van Nederlandsch Indië.

De algemeene secretaris,
P. MERKUS.

Dingsdag den 30sten october 1821.

Gelezen eene missive van de *Hoofd-Kommissie van Weldadigheid* te Batavia, in dato 16 october jl., houdende kennisgeving van het door haar verrigte, naar aanleiding der missive van den algemeenen secretaris, in dato 28 mei jl., waarbij aan de hoofd-kommissie is medegedeeld eene inschrijving van dienzelfden datum no. 15, aan de onderscheidene departementen van algemeen bestuur uitgevaardigd, tot bespoediging der betaling van de contributien als nog door vele ambtenaren verschuldigd, leggende de hoofd kommissie daarbij over, eene algemeene en specifieke opgaaf van de sommen, voor welke door de onderscheidene personen in Nederlandsch Indië zijn ingeteekend, van de daarop ontvangene gelden, van de contributien welke niet meer te innen zijn, en eindelijk van de zoodanige, op welke nog hoop van realisatie kan gevoed worden; blijkende het voorts uit dit rapport, dat bij vele personen nog steeds eene laakbare onverschilligheid bestaat, tot het voldoen aan de verpligtingen, welke zij, geheel vrijwillig, op zich genomen hebben.

Gelet op de vroegere rapporten door de hoofd-kommissie voornoemd ingediend, alsmede op de uitnoodiging, laatstelijk, bij brief van den 3den januarij dezes jaars, gedaan door Z. K. H. Prins *Frederik der Nederlanden* om een verslag naar Nederland te zenden van de verrigtingen hier te lande in het belang der *Maatschappij van Weldadigheid*, en om de geïncasseerde gelden aan de kommissie in *'s Gravenhage* te overhandigen.

En in aanmerking genomen zijnde, dat niettegenstaande de herhaalde verzoeken en aanmaningen van gouvernementswege gedaan, aan de bij besluit van den 19den augustus 1819 no 132 benoemde *Hoofd-kommissie van Weldadigheid* te Batavia, de aan dezelve kommissie toevertrouwde belangen der in Nederland opgerigte *maatschappij*, niet dien voortgang ge-

het hoofd, welken het gewigt en het edele doel dezer zaak, mogten doen verwachten.

Dat de stremming in de werkzaamheden der hoofd-kommissie voornamelijk kan worden toegeschreven aan het bestaan van nog eene subkommissie van weldadigheid ter dezer zelfde plaats, waaruit eene verlamming in den gang van het bestuur en eene verslaauwing in de behartiging der zaak is ontstaan, welke, vooral bij verschil van opinie tusschen deze twee kommissien, en al ware dit ook van weerszijde met de beste inzigten, zeer in het nadeel der maatschappelijke belangen hebben gewerkt, terwijl het nog daarenboven in dergelijke gevallen voor den Gouverneur Generaal eene hoogst onaangename taak moest zijn, als scheidsman optetreden, in zaken, die, wanneer zij geheel aan het doel harer instelling zouden beantwoorden, ten eenemaal buiten bemoeijenis van het bestuur behooren te zijn en te blijven.

Dat het steeds en onveranderlijk de ernstige wensch van den Gouverneur Generaal is, om de zoo nuttige en heilzame instelling der *Maatschappij van Weldadigheid* met alle kracht te ondersteunen en bij te staan, om het verledene verzuimde te herstellen, en om zoodoende aan het hoofd-bestuur in Nederland, hetwelk onder het voorzitterschap van Z. K. H. onzen geliefden Prins *Frederik der Nederlanden*; reeds zoo veel gedaan heeft, en welks edele pogingen, met het beste gevolg schijnen bekroond te worden, doorslaande blijken te geven, dat de afstand, op welke zich de Nederlanders alhier van hun vaderland bevinden; hunne deelneming in het drukkend lot van zoo vele hunner verarmde natuur en landgenooten niet verslaauwt, en dat, wel verre van ongevoelig te zijn voor leed, hetwelk zich niet voor hunne oogen vertoont; zij gaarne gehoor verleenen aan de stem der echte vaderlanders en warme menschenvrienden, welke hen oproepen, tot tegeeniging van grievende armoede en voorkoming van de daaruit te voorziene maatschappelijke onheilen, het hunne bij te dragen.

Dat de vereeniging der hoofd- en plaatselijke kommissien te *Batavia* in eene nieuwe hoofdkommissie, zamengesteld uit eenen vasten president, vier leden en een secretaris, het vooruitzigt geeft, van de tot dus verre ontbrekende eenheid in de werkzaamheden te bereiken, en de gewenschte bevordering der groote zaak tot stand te brengen, terwijl onverminderd deze algemeene gronden nog vele plaatselijke omstandigheden voor eene zoodanige ineensmelting pleiten; en eindelijk, dat de generaal-majoor *De Kock*, kommandant van 's Konings leger in Indië, de uitnoodiging van den Gouverneur Generaal, om zich aan het hoofd der nieuwe Kommissie van Weldadigheid te plaatsen, met de meeste bereidwilligheid, aanvaard heeft.

Is goedgevonden en verstaan:

Eerstelijk. De hoofd-kommissie en plaatselijke kommissie van weldadigheid te *Batavia* gevestigd, ten gevolge van het besluit van 19 augustus 1819, n°. 32, te ontbinden, zoo als geschiedt bij dezen, met uitnoodiging om alle onder dezelve berustende papieren en gelden, tegen recepis en op behoorlijke inventaris, af te geven, aan de nategemeldene hoofd-kommissie.

Ten tweede. Te bepalen, dat te *Batavia* zal zijn gevestigd eene *Hoofd Kommissie van Weldadigheid*, tevens belast met de waarneming der functien van plaatselijke kommissie in de residentie *Batavia*; welke hoofd-kommissie zal bestaan uit een president, vier leden en een secretaris.

Ten derde. Tot het uitmaken dezer hoofdkommissie te verzoeken en te committeren, zoo als daartoe verzocht en gecommitteerd worden bij dezen:

Als president, de generaal majoor *de Kock*, kommandant der troepen.

Als leden, de heeren
R. D'Oeij, raad van Indië.
Baron *von Lutzow*, oud generaal majoor.
van Schuler, kommandant en directeur der koloniale zeemagt.
B. van Starckenborgh Jutting, koopman.

Voorts als secretaris:
E. Camphuizen, auditeur militair.

Ten vierde. Deze Hoofd Kommissie van Weldadigheid, onder toezending van het in het hoofd dezes gemeld rapport van den 16 dezer maand, uit te nodigen, om, zoo spoedig doenlijk, een verslag in te dienen van hare bevinding, omtrent den tegenwoordigen stand der zaken, ten einde den Gouverneur Generaal daardoor in staat te stellen, om, door de toezending van naauwkeurige opgave, met vrucht te beantwoorden aan het verlangen deswege herhaaldelijk, namens de maatschappij van Weldadigheid, te kennen gegeven door Z. K. H. Prins *Frederik* der Nederlanden.

Ten vijfde. Dezelve hoofd-kommissie eindelijk nog uittenoodigen, om, voor zoo verre zulks dienstig mogt geoordeeld worden aan den Gouverneur Generaal alle zoodanige voorstellen te doen, welke zij oordeelt te kunnen strekken tot eene geleidelijke en rigtige uitvoering harer werkzaamheden; gevende de Gouverneur Generaal haar volgaarne de herhaalde verzekering dat niets Hem aangenamer zal zijn dan in de gelegenheid te worden gesteld om het edele doel harer instelling, door alle middelen onder zijn bereik, krachtdadig te bevorderen.

Extract dezes enz.

Accordeert met het voorschreven register.

De algemeene secretaris.
P. MERKUS.

BENOEMINGEN.

CIVIELE.

Tot assistent-resident te Sourakarta, de heer *Offers*, dusverre kollecteur der landelijke inkomsten te Samarang.

Tot tweede kommiesen bij de hoofd-directie van financien, de heeren *P. G. J. de Witt* en *F. U. Cornet*, thans eerste klerken ter secretarie van voormelde directie, en *H. G. Wittenroed*, adjunct schrijver van 's Konings fregat *van der Werff*.

Voorts is de assistent resident *Lippe*, te Sourakarta, als zoodanig honorabel ontslagen.

MILITAIR DEPARTEMENT.

BEVORDERING.

Tot kapitein plaats-majoor op het fort Oranje, de gepensioneerde eerste-luitenant *J. P. van Pabst*.

PENSIOENEN.

Gepensioneerd, de luitenant-kolonel *H. Halle*, kommanderende het bataillon infanterie n°. 25.

ZEE-TIJDINGEN.

BATAVIA.

Aangekomen.

Nov. 9 — *Ned. brik Amboina, W. Velt, van Ternaten, den 12 sept.*

— 10 — *Ned. brik Fattalkeir Moebarak, Sech Said Bin Abdulla Kisin, van Cheribon, den 3 nov. — Eng. schip Resolution, H. Humphreijs, van Calcutta, den 5 sept. — Ned. brik Cato, M. Voogd, van Paccalongan, den 30 oct. passagiers, de heeren L. Fisser en J. Verwoert; dito schoener Rembang, Merto, van Sourabaija, den 27 oct. passagiers, de heeren Miln, Hunt, Davidson en 3 kinderen.*

— 12 — *Amerik. schip Levant, E. Cabot, van China, den 10 october.*

— 13 — *Amerik. schip North America, J. Isaacs, van Philadelphia, den 20 junij; dito schip Helvetius, S. Swift, van Amsterdam, den 13 julij.*

— 14 — *Ned. schoener Dorothea, J. White, van Samarang, den 4 november.*

— 15 — *Ned. schip Jacoba, J. A. Schmidt, van Indramaijoe, den 12 nov. passagier, de heer G. Vriese; dito schip Kambang Jatie, C. M. Lean, van Muntok, den 6 nov. passagier, de heer Muthdorff en 2 sergeanten, dito schip De Vrouw Maria, F. van den Bergh, van Rotterdam, den 21 junij met Z. M. troepen, passagier, de heer H. E. W. Kettler; dito brik Mensoer, Sarif Abdul Rachman Bin Akil, van Grissee, den 3 oct. dito brik Cornelia, F. Salomons, van Samarang, den 22 oct. passagiers, mev. de wed. Holstijn, de Arkil, mev. Hosman en zoon, de jonge heeren G. F. Liscardie, en C. Winter.*

Vertrokken.

Nov. 10 — *Ned. brik Anna, Macdonald, naar Sourabaija, met Z. M. troepen, passagiers, de heer J. Pondard, vrouw en 2 kinderen.*

— 11 — *Ned. schip Wilhelmina, J. Palm, naar Rotterdam, passagiers, de heer W. Schoen en familie.*

— 12 — *Amerik. schip Superior, Per Snow, naar Canton; dito Ann & Hope, W. Kelly, naar dito.*

— 13 — *Ned. schip Waterloo, N. Henshen, naar Amsterdam; dito Java Packet, J. Theunisse, naar dito, passagiers, de jonge heeren W. F. Gijsberts en Coopsgroen; dito brik Elizabeth, M. Faulkoner, naar Cheribon, passagier, de heer S. J. Smits; dito Indramaijoe, W. C. de Jong, naar Indramaijoe. — Eng. schip Syren, R. Allport, naar Calcutta.*

— 14 — *Ned. schoener Dacher, Mohamat Lasiem, naar Kottaringien.*

— 15 — *Ned. schip Emilie, J. Ross, naar Sourabaija, passagiers, de heeren A. Morgan en E. Vachier. — Eng. brik Pallas, C. M. Nicol, naar Calcutta.*

— 16 — *Ned. schip Abdul Karim, Hadjie Abdul Jalil, naar Sourabaija. — Amerik. schip Eliza, A. Putnam, naar Sumatra.*

Schepen liggende ter reede.

Zr. Ms. wacht-schip *Tromp*; kanonneerbooten *No.* 2, en 11; schepen *De Nieuwe Zeelust, Rotterdams Welvaren, Diana, Emerentia, Rotterdam, Betsij & Carolina, Fredrik Hendrik, Java Packet, Franklin, Zelima, Tjimanok, Margeretha, Magbar, Jorge Anthonij, Apollo, Delphine, Pekin, Esperance, Marzoek, Jacoba, Vrouw Maria, Kambang Jatie*; brikken *Malatie, Goanlie, Ingsoen, Joseph, De jonge Casparus, Goembal, Anna Maria, Fredrik, Succes, Adventure, De Ondernemer, Phatal Karim, Jacoba Ambrosina, Nooit Gedacht, Soendie, Clementine, Johanna Herbertina, Mansoer, Cornelis Amboina, Fattalkair Moebarak, Cato*; schoeners *Haphien, Hockle, Duckling, Wilhelmina, Rembang, Dorothea*; sala sala *Martha*; Bark *Mentor*; Eng. schepen *Marij, Countess of Harcourt, Bombaij, Lord Wellington, Wellington, Jamima, Resolution*. — Fransch. schip *Les Cinq Freres*; brik *l'Alexandrine*. — Amerik. schepen *Clay, Albion, Generaal Smith, Restitution, Levant, North America, Helvitius*; brik *Texel*.

SAMARANG.

Aangekomen.

Nov. 3 — *Gouvt. kruisser brik Geertruida, R. de Vos, van Crimon Java. — Ned. brik De Hoop, A. de Bruijn, van Sambas.*

— 7 — *Ned. brik Elizabeth, W. Woodlij, van Batavia, met Z. M. troepen, passagier, de heer W. C. Tielman.*

Vertrokken.

Nov. 3 — *Ned. brik Debora, J. Ternatus, naar Tagal.*

— 4 — *Gouvt. kruisser schoener Dorothea, J. White, naar Batavia.*

— 5 — *Z. M. roei-kanonneer-boot No. 9, J. M. van der Swan, naar Rembang.*

— 6 — *Arab. schip Fattal Rachman, Seeh Parrahan, naar Cheribon.*

Schepen liggende ter reede.

Z. M. roei-kanonneer-boot *No.* 10; schepen *Borroeng, Johanna Fredrika*; brikken *Hendrik, Johanna*; schoener *Eliza*. — Amerik. schepen *Margareth, Portland*. — Arab. schepen *Maria, Marzoeck*; brik *Fatahelcair*; chaloup *Cheribon*. — Maleidsche brik *De Goede Hoop*; sala sala *Boeiang Slamat*; schoener *Reman Tjieta*. — Chinesche brikken *Tjoangien, Jacoba, Jupiter, Ingsoen, Hookfing*; schoeners *Pamalang, De Hoop*.

SOURABAIJA.

Aangekomen.

Nov. 3 — *Ned. brik Aglaija, S. Martens, van Samarang den 20 oct., passagier, de heer Tielman; dito schip Race Horse, G. Ingram, van dito den 26 dito, passagier, de heer L. Meijers en vrouw.*

— 4 — *Ned. brik Tweed, T. H. Jackson, van Passaroeang den 2 nov., passagier, de heer J. Davidson; dito schip Star, J. G. Duncan, van Batavia den 25 oct., passagier, de heer Jessen.*

— 5 — *Ned. schip Mercurij, N. L. Jordan, van Japara den 30 oct.*

— 6 — *Ned. schoener Molucko, C. Stricker, van Passaroeang den 4 nov.*

— 7 — *Ned. schoener Vongsien, Lee Hanko, van Koepang Timor den 1 oct.*

— 10 — *Ned. brik Assistentie, Raseep, van Batavia den 15 oct., passagier, de heer J. W. van Steenbergen.*

Vertrokken.

Nov. 5 — *Ned. brik Tweed, T. H. Jackson, naar Batavia, passagiers, de heeren J. Davidson en Stone Poulter; dito schoener Marij, Pa Manoe, naar Rembang & Japara.*

— 6 — *Ned. schoener Grisse, M. H. Sagorila, naar Grisse naar Cheribon.*

— 8 — *Ned. schoener Molucko, C. Stricker, naar Batavia, passagiers, de heer en mev. Eigenhuisen en de*

heer B. C. Verploegh; dito brik *Maria*, Gouw Koenfoei, naar dito, passagiers, de weduwe van der Poel met hare kinderen.

— 9 — Ned. schoener *De Hoop*, O Ganhok, naar Batavia; dito *Vongsien*, Lee Hanko, naar dito.

— 10 — Ned. schip *Hapsoen*, Tan Kaoeng, naar Batavia.

Schepen liggende ter reede.

Zr. Ms. fregatten *Dageraad*, van der Werff; korvet *Anna Polowna*; schoeners *Schildpad*, *Johanna*; roei-kanonneerbooten No. 13, 14; schepen *Thomas Wilson*, *Race Horse*, *Mercurij*, *Star*; brikken *Willem Johan Bagos*, *Salam*, *Amazoon*, *Constantia*, *Lassum*, *Tapier*, *Aurora*, *De Jonge George*, *Aglaija*, *Adsistentie*; schoeners *Rose*, *Lucifer*, *Cecilia*, *Salomina*, *De Hoop*; kotter *De Goede Hoop*; kontin *Kow Hienliong*.

Batavia, den 16 november.

Opgave der dagelijksche sterfte aan de *Cholera Morbus* volgens de berigten der onderscheidene residenten.

In de residentie	Bantam	onbeduidend.
dito	Batavia	idem.
dito	Samarang	niet opgegeven.
dito	Rembang	idem.
dito	Grissee	idem.
dito	Sourabaija:	
Buiten districten		6 menschen.
In de residentie	Besoekie	onbeduidend.
dito	Banjoewangie	idem.
Op het eiland	Madura:	
In het regentschap	Sumanap	14 menschen.

Wij zijn verzocht het volgend artikel hetwelk als niet onbelangrijk kan worden beschouwd, eene plaats in te ruimen, aan welk verzoek wij gaarne hebben voldaan.

De hier onderstaande waarneming omtrent de wormdrijvende kracht der *carica papaya*, hier onder den naam van *papaya* bekend, komt voor in de *Jahrbücher der Gewächskunde von Sprengel, Schrader und Link*, 1 Band, 1 Heft, 1818, p. 119.

Ongetwijfeld kan dit zoo ligt verkrijgbaar middel, voor deze gewesten, van groot nut worden; en het zal daarom misschien niet geheel overtollig zijn, hetzelve meer algemeen bekend te maken, met opgave der uitwerking van dit middel dezer dagen bij een kind waargenomen.

De heer *Charpentier Cossigni*, zegt: de heer *John Flemming* zondt het volgende berigt aan den president van de Azitische societeit:

„Een gelukkig toeval, heeft op het eiland *La Réunion* aanleiding gegeven tot de ontdekking van een der krachtigste van alle bekende middelen tegen de wormen. Sedert verscheiden jaren heeft men dit geneesmiddel met het gelukkigste gevolg op *Isle de France* aangewend, alwaar de wormziekten zeer dikwijls voorkomen. Dit middel bestaat in het sap of de melk van de *papaya*. Men doet eene insnijding in de vrucht terwijl zij nog niet rijp is, en, uit dezelve vloeit alsdan een melkachtig sap, dat men moet inzamelen, en aan den lijder, op eene nuchtere maag, zoo als men het noemt, te drinken geven. Geen ander middel onder de wormdrijvende medicamenten bezit eene zoo groote kracht als dit sap. Men gelooft zelfs dat hetzelve de *tænia cucurbitina* doet sterven, welke soort van worm op dit eiland al vrij gewoonlijk voorkomt. Wat de waarde van dit middel nog vermeerdert, is de omstandigheid, dat eene enkele dosis voldoende is, om alle de wormen te dooden; in welke menigte zij ook in het ligchaam aanwezig zijn."

De heer *Flemming* bepaald vervolgens de hoeveelheid der gift op de volgende wijze;

De gift voor een kind is van ééne theelepel der melk, gemengd met driemaal zoo veel warm water of koemelk; voor een kind van zes jaren ééne eetlepel vol; en voor een volwassen mensch twee eetlepels. Eenige uren daarna geeft men eenig *Oleum Ricini*, tot het afdrijven der *doode* wormen.

De volgende waarneming dient tot bevestiging van het bovenvermelde.

Een kind van omtrent een en een half jaar, gebruikte reeds onderscheidene wormdrijvende middelen; onder andere eerst *semen santonicæ*, en daarna *calomel*; maar, volgens de opgave der ouders, heeft het kind, op het gebruik dezer geneesmiddelen, nooit meer dan eenige weinige, zeer ligtelijk telbare wormen, en wel *levende* ontlast; terwijl daarentegen de melk der *papaija*, volgens het bovenstaande voorschrift stiptelijk genomen, na verloop van omstreeks drie uren, eene schrikkelijke menigte van *doode* wormen heeft afgedreven.

De eer dezer ontdekking schijnt volkomen aan het voornoemde eiland te behooren; daar men in alle oudere werken, waarin over dezen boom gehandeld wordt, volstrekt geene melding dier kracht gemaakt vindt.

Rumphius zegt, in zijn *Amboinasch Kruidboek*, deel I. pag. 147, dat hem geen bijzonder gebruik van deze plant bekend is."

En *Radermacher*, in zijne *naamlijst der Javasche Planten*, zegt alleenlijk: „*Deze vrucht, met brood en saffraan tot eene pap gemaakt, is van grooten dienst in koliek*."

Des niet te min, en misschien wel door overbrenging van elders, bezitten de Inlanders thans eenig denkbeeld van de kracht van dezen boom; ten minste dienen zij de bladen, fijngewreven, als een worm middel, toe; en daar de geheele plant eene gelijksoortige melk bezit, zoo is het ook wel waarschijnlijk, dat de onderscheidene deelen, in meerdere of mindere mate dezelfde kracht bezitten zullen.

Zelfs den Amerikaan schijnt deze eigenschap geheel ontgaan te wezen; offschoon eigenlijk de boom gehouden wordt van zijnen grond oorspronkelijk te zijn; en in de geheele familie der *Cucurbitaceën*, waarvan deze boom eene *species* uitmaakt, is eigenlijke *wormdrijvende* kracht eene onbekende eigenschap, daar aan deze familie geene andere dan verkoelende en *drastische* krachten worden toegekend.

EUROPA.

ITALIE.

Napels, den 27st mei.

Den 26sten mei heeft de Koning verscheidene decreten genomen, tot het bestuur zijner staten aan deze en gene zijde der zee-engte betrekkelijk. Verscheidene hoofden der Carbonari zijn door de Napolitaansche regering aan die van Oostenrijk overgegeven, en op de flottille, die aan de kusten van Apulie kruiste, ingescheept, ten einde naar eene Hongaarsche vesting gevoerd te worden.

Bij een der besluiten wordt bij art. 1 en 2, een gewone raad van State daargesteld, bestaande uit ten minste zes ministers zonder departement, en uit de ministers die portefeuille hebben, onder voorzitting van den Koning, en bij afwezigheid, van deszelfs zoon en eenen minister, die daartoe moet worden aangewezen.

Art. 3. Het bestuur van Siciliën is van het Napolitaansche bestuur afgescheiden. Een stedehouder, door den Koning te benoemen, zal, door eenen raad van ministers geassisteerd, het beheer der zaken hebben.

Art. 4 en 5. Twee staatsligchamen worden, onder de benaming van Staats Consulten, daargesteld; een voor Napels, het andere voor Siciliën. Deze Consulten zullen, bij meerderheid van stemmen over de ontwerpen van wetten beslissen.

Art. 10 en 11. De leden dezer Consulten zullen door den Koning gekozen worden. Uit iedere provincie zal er één worden genomen. Na vijf jaren zullen zij, door den Koning, voor hun geheele leven kunnen worden benoemd.

Art. 14 en 15. Er zal in iedere provincie een provinciale raad zijn, mede door den Koning te benoemen, en die in de hoofdplaats der provincie zal vergaderen, om de verdeeling der belastingen te regelen, enz.

Deze zijn de voornaamste bepalingen van de nieuwe constitutie, welke Zijne Napolitaansche Majesteit aan zijne onderdanen in de Beide Siciliën schenken wil, om de constitutie der Cortes te vervangen.

(*Amsterd. Courant.*)

FRANKRYK.

Parijs, den 23sten junij.

Na langdurig lijden is heden ac te middag te vier ure H. D. H. mevrouw de Hertogin Douariere van Orléans op haar kasteel te Yvrij sur-seine, overleden.

(*Amsterd. Courant.*)

NEDERLANDEN.

Brussel, den 16 junij.

De heer *de la Saussaije*, majoor der artillerie, ridder van de orde van den Nederlandschen Leeuw, en aide-de-camp van Z. K. H. Prins *Frederik*, is, laatstleden donderdag, plotselijk overleden.

Amsterdam, den 19den junij.

Het getal der gedenkteekenen, ter vereering van de nagedachtenis van 's lands beroemde Zeehelden, in de Nieuwe Kerk alhier geplaatst, is, sedert eenige dagen, vermeerderd, met dat van wijlen den Luitenant-Admiraal *Jan Hendrik van Kinsbergen*: hetzelve bestaat in de welgelijkende afbeelding van dien beroemden Man, levensgrootte, rustende op eene *sarcophage* van fraai basterd *statuari* marmer, geplaatst in eene nis, bij wijze van grafkelder: het gedenkstuk draagt eenvoudig ten opschrift den naam des Admiraals, vermeldt de waardigheid en eenige der titels, door hem bekleed en gevoerd; mitsgaders den dag van deszelfs overlijden en de plaats zijner begraving te Apeldoorn: het is, ten gevolge van het verlangen der Erfgenamen des overledenen, op de voortreffelijkste wijze, vervaardigd, door den Heer *Gabriel*, Lid van het Koninklijk Nederlandsch Instituut, aan wiens beitel ons Vaderland reeds zoo vele andere kunstgewrochten, en ook het *Monument* in de Kerk te *Apeldoorn*, voor den Heere *van Kinsbergen*, reeds voor eenigen tijd geplaatst, te danken heeft.

Van *Emden* wordt onder dagteekening van den 11 junij gemeld, dat aldaar onder Koninklijke Nederlandsche vlag, zijn uitgezeild 25 haringbuizen en hoekers, tot behoorende aan de Noord-Hollandsche haringvisscherij van *Abegg en Comp.* te Enkhuizen, die, in gemeenschap met de uit het Koninkrijk der Nederlanden uitloopende haringvisscherij-vloot, deel nemende aan de jagerij, de groote visscherij van dit jaar mede bedrijven, en van de visscherij naar Enkhuizen, de plaats hunner tegenwoordige bestemming, zullen te rug keeren.

Van Surinamen zijn, gedurende het afgeloopene jaar 1820, naar het Moederland vertrokken acht-en-zestig nederlandsche schepen, welke te zamen hebben uitgevoerd de volgende koloniale producten, als: 17,175 vaten, netto 19,533,890 ponden suiker, 18,926 balen en 2690 vaten, te zamen inhoudende 4,430,665 ponden heele en 384,170 ponden gebroken koffij, 4699 balen, inhoudende 1,246,525 ponden schoon en 82,715 ponden vuil katoen; in diverse fust, 8715 ponden cacao en 4 vaten melasse; voorts nog 11,760 ponden blaue tabak, 32,257 ponden oud koper, 10,50 ponden oud tin, 46 pijpen madera wijn en 14 kisten koopmanschappen.

(*Amsterd. Courant.*)

RUSLAND.

Odessa, den 30sten mei.

De bezorgdheid welke men hier, sedert het uitbarsten der onlusten in Turkije, voor de veiligheid onzer scheepvaart door de Dardanellen koesterde, heeft zich ongelukkiglijk bewaarheid. De Turksche regering heeft alle, sedert de helft der maand april van hier uitgeloopene schepen, zonder onderscheid van vlag, doen aanhouden en gedwongen derzelver ladingen, voor zoo ver deze uit tarwe bestaan, tegen ontvangst der waarde volgens den marktprijs, in de graanmagazijnen te Konstantinopel af te leveren. Deze maatregel schijnt tot gerustsstelling van het gepeupel der hoofdstad te moeten dienen, hetwelk, op de tijding van het verlies der zes Egyptische graanschepen, in de vreesselijkste woede uitgebarsten is. Naar men zegt weigeren de Janitsaren te marcheren, beweerende slechts tot de verdediging van Konstantinopel verbonden te zijn, ten ware de Groote Heer zelf aan hun hoofd te veld trekt.

Petersburg, den 1st junij.

De staats-secretaris, Graaf van *Nesselrode* is in deze hoofdstad te rug.

Aan den Gouverneur van Cherson, den Graaf van *St. Priest*, heeft Z. M. de Keizer, reeds onder dagteekening van den 26sten april uit Laijbach, onder betuiging zijner goedkeuring, op deszelfs verzoek ontslag uit dien post en onbepaald verlof tot het bezorgen van 's Gravens eigene zaken gegeven.

Den 18den april O. St., is bijna de geheele stad Ostroff in den asch gelegd; behalve de openbare gebouwen, zijn 113 woonhuizen verbrand.

(*Amsterd. Courant.*)

MENGELINGEN.

IETS OVER BRAZILIE.

Dit land, hetwelk thans de aandacht van zoo velen vestigt, werd in april van het jaar 1500 door *Pedro Alvares Cabral* ontdekt, toen hij, om de windstilten te ontgaan, welke aan gene zijde van *Afrika* dikwijls de groote reis vertragen, genoodzaakt werd, aan eene kust te landen, welke zich in het westen vertoont.

Welk een grief voor den grooten *Columbus*, door eenen storm het verbazende vaste land ont-

(*Vervolg in het Bijvoegsel.*)

BIJVOEGSEL DER BATAVIASCHE COURANT.

ZATURDAG, *den* 17 NOVEMBER, 1821.

(*Vervolg der Courant.*)

dekt te zien, hetwelk aan zijne kunde, vlijt, ijzeren volharding en geduld scheen toe te behooren! want, ware het niet eene kleinigheid geweest, ten zuiden van het ontdekte *West-Indië* verder langs de kust te varen, en dus geheel *Zuid-Amerika* aan zich te onderwerpen?

Cabral vond onder den 15° zuider breedte eene veilige haven, welke hij dan ook *Porto Seguro* noemde. Volgens gewoonte plantte hij aldaar, ten blijke van bezitneming, een kruis, waardoor dit nieuw ontdekte land, in den beginne, *Santa Cruz* genoemd werd. Koning *Emmanuel* veranderde denzelven in de tegenwoordige benaming van *Brazilië*, (van *Brasas*, vuurgloed) naar de gloeijende kleur van het aldaar gevonden voortreffelijk verfhout.

Van eene bijkans driehoekige gedaante, wier grondvlakte tegen den *Maranon* steunt, heeft *Brazilië* waarschijnlijk de verbazende uitgebreidheid van negentigduizend vierkante mijlen. Tegen de woede der zee is dit land op eene verwonderenswaardige wijze beveiligd. Een slechts hier en daar afgebroken bolwerk van vaste, scherpe rotsen loopt langs de kust heen, en breekt de trotsche golven. Dit bolwerk behoort mede tot de verwonderenswaardigste verschijnselen in de natuur, daar hetzelve waarschijnlijk het gewrocht is van de bijkans mikroskopische koraaldieren.

In een land van de heete luchtstreek, hetwelk zich 800 mijlen verre langs de zee uitstrekt, en hetwelk, wanneer men aanneemt, dat het ten westen door den *Javari*-stroom begrensd wordt, 500 mijlen lengte heeft, en daarbij van vele hooge bergen doorsneden is, welk eenen rijkdom en welke menigvuldigheid van voortbrengselen mag men dáár niet verwachten! Juist deze ligging langs de zee en deze bergen leveren de schoonste luchtgesteldheid op. De zeewind verkoelt de lucht zoo wel als de wind, die van de bergen waait. Zelfs wanneer de zon in den keerkring staat, en dus loodregte stralen schiet, gevoelt men geene overmatige hitte. Even als alle andere landen onder en bij de keerkringen, heeft *Brazilië* twee jaargetijden, het natte en het drooge. In den zomer wedijveren hitte en vochtigheid; de winter is ook wel warm, maar droog. In den goeden jaartijd is de zee zelden onstuimig, en des nachts met eenen phosphorgloed overdekt. De hemel is meestal helder; men kan bij het maanlicht lezen.

Van vele groote en kleine stroomen en rivieren doorsneden, waaronder de verbazende *Maranon* met zijn uitgestrekt stroomgebied, is het binnenland in de voordeeligste en schoonste verbinding gebragt, hier met den Atlantischen Oceaan, en dáár met *Peru* en *Chili*.

De kust van *Brazilië* is, door de natuur, met vele inhammen voorzien, waardoor vele havens en ankerplaatsen ontstaan. Het groote eiland *Juanes*, of *Marajo*, hetwelk door den zamenloop der beide geweldige stroomen, de *Maranon* en de *Para*, gevormd wordt, is de stapelplaats voor alle waren van de uitgestrekte provincie *Para*. De hoofdstad van dit eiland beschrijft *Condamine* aldus: „ Wij dachten, dat wij naar *Europa* waren verplaatst. Hier zagen wij eene groote stad, regte straten, schoone huizen, welke reeds sedert vele jaren van steen gebouwd zijn, en prachtige kerken. De onmiddelijke handel met *Lissabon* maakt het voor de inwoners gemakkelijk, om zich van alle gerijfelijkheden te voorzien. Zij verkrijgen de goederen van *Europa* door ruiling tegen de voortbrengselen des lands, welke uit de binnenlanden worden aangevoerd. Dezelven bestaan in goudstof, bast van het welriekend krabbenhout, sassaparille, banille, suiker, koffij, en vooral in cacao."

Belangrijker voorzeker is de haven en stad *Olinda*, of *Fernambuc*. Zij heeft verscheidene duizend inwoners, en eene groote menigte *Negers*. Deze beroemde plaats is op eenige heuvelen gebouwd, aan de kleine rivier *Biribiri*. De handel van de schoone provincie *Fernambuc* bestaat, behalve uit eene menigte suiker, huiden en katoen, voornamelijk uit het beroemde verfhout, hetwelk, onder den naam van *Fernambuc*- of *Braziliën*-hout, genoegzaam bekend is. Dezen boom noemen de Indianen *arabutan*; hij is zoo dik en hoog als onze eik, ja er zijn er, welke drie mannen slechts omvatten kunnen. Zijn bloesem heeft eenen aangenamen reuk. De schors is zeer dik, uitwendig grijsachtig en met stekels bezet, inwendig rood. Het hout is verbazend hard, laat zich uitmuntend wel polijsten, en zoude fraaije meubelen opleveren, hoewel het alleenlijk gebruikt wordt om te verwen. De jaarlijksche uitvoer daarvan wordt op twee millioenen ponden, voor omtrent 458,333 guldens geschat.

Verder naar het zuiden toe ziet men de even groote als nuttige *Allerheiligen-baai*, (*Bahia dos todos os Santos.*) Zij vormt eene voortreffelijke, voor elken wind veilige, haven voor de talrijkste vloten. De invaart in de haven is aan de zuidzijde, wordt door eilanden gevormd, en door het fort *Antonio* beschermd. In deze groote baai ontlasten zich zes rivieren, welke allen bevaarbaar zijn. Men denke zich hierbij de schoone, vruchtbare eilanden, weelderig met katoenboomen en andere *Europesche* planten begroeid, benevens de aanzienlijke handelstad *St. Salvador*, tegen de heuvelen leunende, en men heeft eene voorstelling van dit groote, heerlijke tafereel.

Hierop volgt de aanzienlijke, het eerst ontdekte, haven *Porto Seguro*, welke aan de geheele provincie haren naam heeft medegedeeld. Eene reeks van rotsen, welke in eene uitstekende landtong eindigen, vormen eenen veiligen dam. Bij het inloopen in deze haven geniet men een allerfraaist gezigt. Digt aan de zee vertoont zich eene rij van visschershutten, welke van voren door de zwaaijende takken der kokospalmboomen, van achteren door oranjeboomen overschaduwd worden. Verder naar achteren ziet men het wilde geboomte, van tallooze paden doorsneden, vormt dit eenen heerlijken lusthof, die overvloedig verlevendigd wordt door de schoonste vogelen. Aan de noordzijde verheft zich een steile heuvel, op wiens rug men de stad ontwaart. Langs de rivieren liggen de plantsoenen en buitenplaatsen der rijken; want ook deze stad wint zeer veel door haren aanzienlijken handel. Deze schoone landstreek is, behalve de ontelbare andere voortreffelijke planten, ook met de welriekendste balsemboomen gezegend. Om dezen balsem te verkrijgen, wordt de boom zelf omgehakt; de dan uitstroomende balsem wordt in platte vaten opgevangen en naar *Europa* gebragt; hij komt den balsem *copaivæ* en *tolu* nabij.

Thans komen wij aan eenen inham des oevers; welke, als haven beschouwd, tot nu toe door de *Portugezen* het best gebezigd is; dit is namelijk *Rio Janeiro*, (*Januario*) waaraan de hoofdstad van geheel *Brazilië* is gelegen, die ook wel *St. Sebastian* genoemd wordt. De invaart en het gezigt van deze gewigtige haven zijn uitmuntend. Nauwelijks is kaap *Frio* omzeild; of men ontwaart eene opening in den groenen zoom der kust. Deze spleet vertoont zich als een nauw portaal tusschen twee verhevenheden van vast graniet. Daar deze geheel naakt zijn; zoo leveren zij een treffend kontrast op met den weelderigen plantengroei, waarmede het overige der kust bekleed is. Komt men der opening iets nader, dan ziet men, dat de rots ter linkerzijde uit één enkel, groot, naaldvormig stuk graniet, 680 voeten hoog, bestaat. De tegenover staande verhevenheid bestaat ook wel uit zulk eene naakte rots, maar derzelver top rijst niet zoo steil in de hoogte. De geheele ingang is met forten en batterijen bezet; maar welk een heerlijk schouwspel vertoont zich na de doorvaart door dit kanaal! Eene onafzienlijke watervlakte breidt zich in het bekoorlijkste land wel 30 mijlen verre uit, omzoomd met eenen krans van majestueuze bergen, welke het heerlijkste kleurenspel vertoonen, en zich tot in de wolken verheffen. Men verbeelde zich, hoe deze, in den beginne nauwe, watervlakte zich allengskens tot eene breedte van 12 mijlen uitzet; hoe zij overal met kleine eilanden, van verschillende grootte en gedaante, bezaaid is, welke door de schoonste plantenkleuren het oog, en door de liefelijkste geuren den reuk streelen; op den achtergrond bergen, overladen van de prachtigste boomsoorten dezer luchtstreek; aan de eene zijde de verscheidene forten, aan de andere de groote, schoone stad met haren omtrek, welk een genot!

Hoewel de *Portugezen* niet veel tot verfraaijing van dit groot geheel deden, hebben zij echter de negatieve verdiensten, dat zij niets ontsierden. De ligging der stad is zeer goed gekozen, en het geheel is niet beneden de waardigheid eener hoofdstad van zulk een aanzienlijk rijk. Het paleis van den Koning, de Obeliske en andere gebouwen zijn van zuiver graniet, dat door zijne schitterende gloeddeeltjes de oogen verblindt. Het schoonste, en waarlijk een prachtig werk, is de groote waterleiding. Op eene dubbele rij van gemetselde bogen, wordt het water, door aan elkander hangende steenen goten, van de bergen, over een bekoorlijk dal, in eenen steenen bak geleid, welke digt bij de stad op eenen heuvel ligt, en waardoor alle pompen der stad van water worden voorzien. De romaneske ligging van het dal, bekleed met gebouwen van allerlei soort, levert voor het oog een heerlijk gezigt op.

Dit zijn nagenoeg de voornaamste plaatsen en havens langs de kust van *Brazilië*. Eene enkele inzage in eene goede kaart, echter, is voldoende, om ons te overtuigen, dat de vele monden van aanzienlijke rivieren voorzeker eene betere bezigting toelaten, wanneer de vermeerderde bevolking en de bloeijende koophandel door wijze inrigtingen der regering geholpen wordt.

Het binnenland is bijkans eene *terra incognita*. Wij weten slechts, dat het van ontzaggelijke bergketenen doorsneden is, en een groot tafelgebergte bezit, waaruit de meeste rivieren ontspringen. Wat mogen wij dus niet verwachten, wanneer dit uitgestrekte land eens, door moedige en kundige natuur-onderzoekers, doorreisd en onderzocht wordt, en wanneer zij ons dan, zonder achterhouding, al het merkwaardige mededeelen, hetwelk zij in de aardrijkskunde en natuurlijke historie ontdekken!

Behalve eene vrij aanzienlijke menigte van goud en zilver (tot nu toe, niet met *Peru* en *Mexiko* te vergelijken) en behalve eenen verbazenden rijkdom in diamanten saffieren, topazen enz., waarvan er eertijds jaarlijks wel 60,000 karaat naar *Europa* gezonden werden; is *Brazilië* een der rijkste landen van de heete luchtstreek, in alle soorten van voortbrengselen. Uit het rijk der planten, vindt men hier, benevens de voornoemde verfhouten, ook den onwaardeerbaren koortsbast, den braakwortel en andere voortreffelijke geneesmiddelen; groote en zoete druiven, en onze *Europesche* eiken, dennen en cipressen boomen, komen hier ook zeer goed voort, zoo dat men te regt met *Humbold* mag zeggen: „ De bewoner van de schoone luchtstreek „ geniet het gezigt van alle soorten van planten; „ De aarde vertoont hem in déns alle hare veelvuldige voortbrengselen; en de gestarnde hemel, van pool tot pool, verbergt geene van „ zijne schitterende werelden voor hem." Nog rijker is *Brazilië* in voortbrengselen uit het rijk der dieren. Wanneer men nagaat, wat mejufvrouw *Merian* ons uit het veel kleiner *Guyana* geleverd heeft, wat mag men dan niet uit een land verwachten, hetwelk onder dezelfde luchtstreek ligt, maar eenen veel grooteren omvang en een meer afwisselend klimaat heeft? In de eerste plaats gewaag ik hier van de *cochenille*, welke ook in dit land genoegzaam gevonden wordt. Van de schoonste, veelkleurige vlinders vindt men hier eenen verbazenden overvloed.

Van de verwonderenswaardigste mieren ziet men velerhande. soorten. De tweeslachtige dieren zijn zoo verschillende, als ten deele vreesselijk. De verbazende reuzenslang verslindt ook hier het wild, hetwelk haar te nabij komt. De ratelslangen hebben hier een veel verschrikkelijker gif, dan in *Carolina*; en eenige schrijvers spreken van twee soorten van ontzaggelijke waterslangen. Hoe onnoemelijk rijk zijn de bosschen van *Brazilië* aan de schoonste vogelen! Bijkans alle de groote, langstaartige, heerlijk gekleurde *loris*, wegens hunne gestalte ook wel *Indiaansche raven* genoemd, zijn hier te huis; ook leven hier de schoon gekuifde *kacadoes*; en van het talrijke geslagt der papegaaijen, waarvan wij tot nu toe 200 soorten kennen, kan men wel de helft als bewoners van *Brazilië* aanmerken. Een niet minder schoon gekleurd, hoewel minder talrijk geslacht van vogelen, van het meest zonderlinge maaksel, de *toucans*; zijn dit land geheel eigen. Dit is een vogel, wiens fraai gekleurde bek de grootte van het geheele overige ligchaam evenaart. Van het groot aantal der bevallige *kolibri's* vindt men de meeste soorten in *Brazilië*, en onder dezen de allerkleinste, *tominejoo* genoemd, welke met zijn nest te zamen nauwelijks 24 greinen weegt. Nevens dezen kleinsten vogel ziet men dikwijls ook den allergrootsten, den *Amerikaanschen* struisvogel, in de binnenlanden.

De meeste viervoetige dieren der aangrenzende landen bewonen ook *Brazilië*. Van de apen vindt men er vooral de schoone *mico*, met fijn blinkend zilverhaar over het ligchaam en een rozenrood hoofd; de *coendu*, een stekelvarken met eenen slingerstaart, waarmede het zich even als de *makis*, aan de takken der boomen vasthoudt; eigene soorten van *tapirs*, luiaards, miereneters, *koatis*, tijgerkatten en schildvarkens ziet men hier, behalve de allernuttigste huisdieren. Bijkans nog rijker dan het land zijn de wateren van *Brazilië* bezield. Eene menigte visschen in de rivieren, niet minder in de meren en in de zee. Ook in de wateren van *Brazilië* vindt men de *lamentin* of *manati*, welke tot de fabelen van de *Ipupiara*, de *Tritons* en *Nereïden* heeft aanleiding gegeven. Een *Portugeesch* schrijver zegt van deze dieren, dat hun aangezigt slechts daarin van het menschelijke afwijkt, dat de oogen wat dieper liggen (?)

Dit is nagenoeg en tafereel der natuurlijke gesteldheid van *Brazilië*. Voorzeker moest men van zulk een uitgestrekt land meer kunnen zeggen; maar tot nu toe is het belangrijkste met den digten fluijer der geheimhouding overdekt.

Wij zagen, dat de zee en de bergen in dit land den gloed der loodregte zonnestralen matigen; dat ontelbare stroomen, waarvan er eenige tot de grootsten der aarde behooren, hetzelve met andere landen en met den Oceaan in verband brengen; dat niet alleen alles, wat de heete aardgordel oplevert, maar zelfs de voortbrengselen der noordelijke wereld, onze huislieren en verscheidene *Europesche* gewassen, in *Brazilië* gevonden worden. Men verbeelde zich de schatten, welke de weelig ontgonnen grond reeds oplevert, en men rekene hier bij de duizendmaal grootere, even gunstig gelegene, uitgebreidheid van rustende aarde; men voege hier nog bij de voordeelen, die de zee en de stroomen voor den wederkeerigen ruil en koophandel aanbieden, welke uitzigten voor de toekomst!

Welke menschen in dit gezegend deel der aarde leven, of en hoe zij dezen zegen, tot nu toe, gebruiken zullen wij in het vervolg aanwijzen.

(*Het vervolg en slot hierna.*)

Bekendmaking.

DE hoofd-directie van financien, maakt bij deze bekend, dat op denzelfden voet als voor het loopende jaar heeft plaats gevonden, zoo als te zien is in de couranten van den 21sten october 1820 en daar op volgende, bij publieke uitbestedingen te houden door de residenten van Batavia, Samarang en Sourabaija, zal worden gecontracteerd voor de leverantie van kleedingstukken voor alle troepen, alsmede voor alle equipements-stukken, zadels, tuigen, enz., mitsgaders voor de fournitures in de casernen en hospitalen en voor zoodanige ongeconfectioneerde stoffen, als voor het jaar 1822 benoodigd zullen worden bevonden, te weten:

Te Batavia.

Voor het benoodigde in de 1ste groote militaire afdeeling, Banca, Palembang, Malacca en Padang.

Te Samarang.

Voor het benoodigde in de 2de groote militaire afdeeling, Makasfar en Borneo.

Te Sourabaija.

Voor het benoodigde in de 3de groote militaire afdeeling en de Molukfche eilanden.

Zullende behoorlijke modellen van alle de benoodigde artikelen op de drie hoofdplaatsen der afdeelingen, bij de onder-inspecteurs der militaire administratie aanwezig zijn, bij wien tevens alle informatien omtrent deze leverantie zullen kunnen worden bekomen, voorts dat degenen, welk mogten genegen zijn voor deze leverantien, hetzij geheel of gedeeltelijk inteschrijven, hunne billetten van inschrijving voor den 30sten november aanstaande, aan de residenten van de bovengenoemde hoofdplaatsen moeten inzenden, vermits de termijn van inschrijving op dien dag zal worden gesloten; welke billetten bevatten moeten eene naauwkeurige opgave van den prijs voluit geschreven, waarvoor de gegadigden de levering der onderscheidene artikelen willen aannemen, en eindelijk, dat even als in dit jaar is geschied, ter aanmoediging der leveranciers, bij het aangaan van contracten aan hen zal worden toegezegd, het bekomen van een doorloopend voorschot, berekend naar de presumptieve behoeften van drie maanden, hetwelk in het laatste kwartaal van het contract zal worden vereffend.

Batavia, den 27 october 1821.

Ter ordonnantie van de hoofd-directie van financien.
De adjunct secretaris,
VEECKENS *jr.*

Bekendmaking.

DE hoofd-directie van finantien maakt bij dezen aan elk en een iegelijk, welken het zoude mogen aangaan, bekend, dat alle schuldvorderingen ten laste van het Gouvernement, uit gedane leverantien, vrachten, transporten en reis-kosten of uit welke andere oorzaak ook, uitgenomen tractementen of pensioenen, voortspruitende en tot den dienst van het loopende jaar behoorende, voor zoo verre dezelve met den 31sten december aanstaande onafgedaan mogten blijven, door de belanghebbenden, of derzelver gemagtigden voor of op den 31sten januarij 1822 moeten worden opgegeven aan den resident of de hoogste civiele autoriteit van de plaats hunner woning, of van hun verblijf, voorzien van de noodige bewijsstukken of bescheiden, welke tot de likwidatie van gemelde schuld-vorderingen worden gevorderd; zullende de zoodanige welke na den bepaalden tijd mogten worden ingediend, ten zij derzelver houders, ten genoege van het Gouvernement bewijzen van diligentie konden geven, worden overgewezen naar den achterstand en de vereffening derzelven onderworpen zijn aan zoodanige bepalingen, als welke ten dien aanzien zullen worden gemaakt.

Batavia, den 31 october 1821.

Ter ordonnantie van de hoofd-directie van financien.
De adjunct secretaris.
VEECKENS *jr.*

Bekendmaking.

DE resident van Batavia, als van wege het gouvernement in last hebbende tot het bijeenbrengen van:

3 à 4 ponds kanon,
Draaibassen, lillas of ander klein geschut,
Geweeren, en
Pistolen,

benoodigd tot wapening van kruisprauwen, welke ter beteugeling der zeeroovers moeten worden uitgerust, noodigt mits deze alle ingezetenen dezer residentie, welke in het bezit van de voormelde wapenen en genegen zijn, die tegen een' billijken prijs aan het gouvernement afstestaan, daarvan binnen veertien dagen na dato dezes, opgave aan hem intezenden.

Batavia, den 10 november 1821.

De resident voorn.
BOUSQUET.

Bekendmaking.

DE resident van Batavia, als daartoe behoorlijk geautoriseerd zal op zaturdag den 17den november aanstaande, aan het lokaal van de Beurs, voor rekening van het gouvernement, op den gebruikelijken voet, in het openbaar doen verkoopen:

10,000 pikols koffij boonen.
3.000 pikols Banka's tin.

en zulks op zoodanige voorwaarden als ten dage der verkoop zullen worden bekend gemaakt.

Batavia, den 13den november 1821.

De resident,
BOUSQUET.

DE inspecteur van financien en fungerend resident te Samarang, maakt bekend, dat de herberg te Salatiga gereed is, en de herbergier aldaar, in het begin der volgende maand ingerigt zal zijn, om passagiers te kunnen ontvangen.

H. J. DOMIS.

Samarang, den 26 oct. 1821.

Bekendmaking.

DE inspecteur van financien en waarnemend resident van Samarang, maakt hiermede aan een ieder bekend, dat op den 20sten dezer ten zijnen kantore zal worden geopend de inschrijving der leverantie van vivres en andere benoodigdheden ten dienste van het militaire departement en hospitaal alhier, bestaande in de volgende artikelen, als:

Rijst,	Ossen-vleesch,	Lamp-olie,
Drooge visch,	Buffel vleesch,	Brandhout,
Sago,	Brood,	Kaarsen,
Suiker,	Melk,	Limoen-sap,
Meel,	Vruchten,	Sa'ade-olie,
Peper,	Eieren,	Houts-kolen,
Koffij,	Hoenders,	
Thee,	Varkens-reuzel,	
Azijn,	Versche-boter,	

De aanbesteding zal geschieden voor den tijd van zes maanden, ingaande met primo januarij en eindigende met ultimo junij 1822.

De gading hebbende zullen hunne aanbiedingen kunnen doen van den 20sten tot ultimo dezer, het zij in geschrifte of bij monde, zullende de conditien waarop de aanbesteding zal geschieden van heden af aan voor een ieder ter lezing liggen ten kantore boven vermeld, zoo wel als bij de hoofden der Javanen, Chinezen en Maleirs hier ter plaatse.

Samarang, den 6 november 1821.

De inspecteur van financien en waarnemend resident van Samarang.
H. J. DOMIS.

Advertentie.

ALLE degene, die eenig regt of pretensie hebben op het door de policiebediendens in het regentschap Bangkallang achterhaalde vaartuig en verdere nalatenschap van wijlen den Anachoda *Londree*, in de wandeling genaamd *Lebee*, gevoerd hebbende opgemeld vaartuig, zijnde een pantjallang, met hetwelke de genoemde *Londree*, omtrent het einde der maand februarij a. c., van Linga vertrokken en over Bangkallang naar Banjoewangie gestevend is, doch het ongeluk gehad heeft van op laatstgemelde reize in de maand april daa aan, door eenige met gemelde zijne pantjallang passage naar Balij genomen hebbende Boegeneezen vermoord te worden, worden mits dezen opgeroepen zich te melden en te legitimeeren bij den ondergeteekende resident van Madura en Sumanap binnen den tijd van zes maanden, gerekend na dato dezer, ten einde opgemelde nalatenschap dan wel het provenu daarvan te ontvangen.

Sumanap, den 26sten october 1821.

De resident voornoemd.
ROESLER.

*** DE weeskamer te Batavia, verzoekt elk en iegelijk die iets te vorderen heeft van, dan wel schuldig is, aan de boedels van de navolgende alhier ab-intestato overleden personen als, van *Antoon Wolpert*, *François Wolffers*, *Bernardus Johannes de Frouw* en *Willem van der Waart*, daarvan aangave of betaling te doen, ten kantore van de weeskamer.

Batavia, den 3 november 1821.

Op last van dezelve,
De secretaris,
J. G. DE BOOSER.

DE insolvente boedels van wijlen *David Martijn*, *P. J. van Zeeland*, *P. F. Eerhardt*, *J. C. A. Duurkoop*, laatst weduwe wijlen *C. Jonas* en *H. A. Hugenholtz*, aan de desolate boedelkamer overgegeven zijnde, zoo wordt, ingevolge provisioneel reglement, art 9, elk en een iegelijk, die aan dezelven iets verschuldigd is of van dezelven te vorderen heeft, verzocht, om daarvan opgave te doen, binnen den tijd van zes weken van heden afterekenen.

Batavia, den 10 november 1821.

Op last van de desolate boedelkamer.
De secretaris.
J. G. DE BOOSER.

ALLE en een iegelijk, die iets te vorderen heeft van, dan wel schuldig is, aan den boedel van wijlen vrouwe *Carolina Johanna Agatha van den Berg*, weduwe *Meeuse*, gelieve daarvan binnen den tijd van drie maanden aangifte of betaling te doen, aan derzelver testamentaire executeuren, zijnde de weeskamer te Samarang.

Samarang, den 18 october 1821.

President en gecommitteerdens in de weeskamer voornoemd.
Ter ordonnantie van dezelve,
De secretaris,
F. A. CLIGNETT.

PRESIDENT en gecommitteerden in de weeskamer te Samarang, verzoeken elk en een iegelijk, die iets te vorderen heeft van, dan wel schuldig is aan den boedel van den op den 4 dezer, tusschen de eilanden van Batavia, overleden, *D. Arentzen*, daarvan aan hun, binnen den tijd van drie maanden, aangifte of betaling te doen.

Samarang, den 25 october 1821.

Preside t en gecommitteerden in de weeskamer voornd.

Ter ordonnantie van dezelve.

De secretaris.

J. A. CLIGNETT, jr.

PRESIDENT en gecommitteerden in de boedelkamer te Samarang, verzoeken elk en een iegelijk, die iets te vorderen hebben van, dan wel verschuldigd zijn, aan de boedels van den Chinees *Oeij Boetjie*, en den Sipaijer *Minatoe Palandie*, de eerste te Joana. en de laatstgemelde alhier int starus overleden, daarvan aan hun binnen den tijd van drie maanden aangifte of betaling te doen.

Samarang, den 30 october 1821.

President en gecommitteerden in de boedelkamer voornoemd.

Ter ordonnantie van dezelve,

De secretaris,

J. A. CLIGNETT.

PRESIDENT en gecommitteerden in de weeskamer alhier, verzoeken elk en een iegelijk, die iets te vorderen heeft van, dan wel schuldig is aan den boedel van den op den 25 october jl. alhier ab-intestato overleden, *John Jacks*, daarvan aan hun, binnen den tijd van drie maanden, aangifte of betaling te doen.

Samarang, den 1 november 1821.

President en gecommitteerden in de weeskamer voornd.

Ter ordonnantie van dezelve.

De secretaris.

J. A. CLIGNETT, jr.

Advertentie.

DE kommissie in Java over het fonds ter aanmoediging van den gewapenden dienst der Nederlanden thans in de verpligting zijnde, om binnen kort aan het hoofdbestuur in het vaderland omstandig verslag te maken van den staat van gemeld fonds in dit gewest, doet, alvorens die verpligting te voldoen, de onderscheidene al nier in betaling nalatige inteekenaren en contribuanten bij deze weten, dat, indien onverhoopt laatst gemelden, voor zoo verre zij in deze residentie wonen, in gebreke zullen blijven, vóór of uiterlijk den 1sten januari 1822, in handen van den ondergeteekenden, wonende op Rijswijk, het montant der gelden van hunne respective inteekeningen en contributien te betalen, zij als dan aan voornoemd hoofd bestuur zullen worden opgegeven, te zijn onwillig in het voldoen aan hunne engagementen ten opzigte van het Fonds. Zullende men alsdus het onaangename, dat er welligt in gelezen zal zijn, om, bij het algemeen jaarlijks door den druk publiek te maken verslag van het hoofdbestuur, te worden gesignaleerd als zulken, die aan hunne engagementen niet hebben voldaan, eenlijk te wijten hebben aan zich zelven, en geenzins aan deze kommissie, die nog ten overvloede, in den loop van deze maand, de kwitantien der bewuste onvoldane inteekeningen en contributien der belanghebben der betaling andermaal zal laten aanbieden.

Batavia, den 1sten nov. 1821.

Namens de kommissie voornoemd.

De secretaris.

J. C. ROMSWINCKEL.

Bekendmaking.

DE kommissie voor de liquidatie van den Nederlandsch Indischen achterstand, van tijd tot tijd brieven ontvangende ter reclame van pretensien, waarbij notariele kopijen der originele bewijzen, tot verificatie dier pretensien worden gevoegd, verwittigt het publiek, dat de aard harer werkzaamheden niet gedoogt, om eenige correspondentie te dien opzigte met de belanghebbenden te houden, maar dat de reclamanten of hunne *speciaal gemagtigden*, in *persoon*, op saturdag van elke week nog gedurende den loop dezer maand, blijkens voorgaande advertentie voor haar kunnen verschijnen, en als dan de oorspronkelijke bewijzen moeten overleggen, welke door de kommissie tegen reçu worden ingetrokken, kunnende mitsdien op de reeds ingezonden brieven geen regard worden geslagen, en moetende deze advertentie als antwoord op dezelven worden beschouwd.

Batavia, den 3 november 1821.

De secretaris der kommissie voornd.

DE VIRIEU.

Edictale Citatie.

ALZOO de fiskaal bij den raad van justitie te Sourabaija, als zoodanig waarnemende de functien van waterfiskaal aldaar, *Jacobus Cornelis Schmidt*, van genoemden rade R. O. heeft geobtineerd appointement van dagvaarding bij edicte tegen allen en een iegelijk, die eenig regt of actie mogte pretenderen, op tien kisten, alle gemerkt L. D. en houdende

6 derzelve ieder 5 dozijn bottels.
3 „ „ 4 „ „
1 „ van 45 „

rooden-wijn, welke op den 15den augustus jl., op de reede alhier, als door den eigenaar geabandonneerd, aangehaald zijn geworden.

Zoo is het, dat door mij *Berend Albertus Fix*, eerste deurwaarder en gezworen exploiteur bij voornoemden raad, bij deze voor de tweedemaal worden gedagvaard, alle en een iegelijk, die eenig regt of actie mogten pretenderen op voornoemde als geabandonneerd aangehaalde goederen, om te compareren dan wel gemagtigden te zenden ter rolle van meergemelden rade, welke gehouden zal worden op woensdag den 28sten november aanstaande, des morgens ten half acht uur precies, in het locaal boven het residents-kantoor alhier, ten einde het eerste default te purgeren en als nog hunne vermeende actie te institueren, sub poene dat aan de noncomparanten zal worden opgelegd een eeuwig silentium.

Aldus gepubliceerd en geaffigeerd te Sourabaija, den 25 october 1821.

De gezworen exploiteur voornoemd.

B. A. FIX.

ALZOO de raad van justitie te Samarang, op het door den procureur *Cornelis Johannes de Pecker*, in hoedanigheid als generale gemagtigde van wees- en boedelmeesteren dezer stede, bij rekweste gedaan verzoek, aan hem geaccordeerd heeft, citatie bij edicte op en de jegens de pretendenten, op den insolventen boedel van den voortvluchtigen *B. J. D. van der Wall*.

Zoo is het, dat ik *Daniel Pijl*, eerste deurwaarder en gezworen exploiteur bij welmelden raad, uits crachte van dagvaarde, alle de pretendenten, op en tegens gemelden *B. J. D. van der Wall*, om te komen compareren ter rolle van welmelden raad, op woensdag den 9 januari 1822, des morgens om 7½ uur precies, ten einde aldaar voortte procedeeren tot het judicium preferentie et concurrentie.

Aldus gedaan en gepubliceerd voor de puije van de raad zaal van justitie, te Samarang dezen 9den october 1821.

De eerst gezworen exploiteur voornd.

D. PIJL.

Post-kantoor te Batavia.

WORDT ter kennis van het publiek gebragt, dat aan het post-kantoor te Batavia pakketten ter verzending van brieven geopend zijn, om te worden verzonden.

naar	schip	kapitein
Nederland,	*schip Claij*,	Hitchings.
Amsterdam,	*Ned. Fredrik Hendrik*,	C. Brandligt.
Dito,	*Bethsii & Cornelia*.	Schroeder.
Dito,	*Amerik. schip Albion*.	Hazen.
Dito,	*Ned. schip Rotterdam*,	Waters.
Rotterdam,	*Rotterdams Welvaren*,	Schinkel.
Antwerpen,	*Selima*,	Neurenberg.
Engeland,	*Eng. schip Countes of Harcourt*,	G. [Bunn.
Calcutta,	*Eng. schip Wellington*,	Maxwel.
Amboina,	*Ned. brik Fredrik*,	J. Edwaards.
Dito,	*dito dito Adventure*,	Bowie.
Ternaten,	*dito dito Succes*,	L. Wincé.
Malacca,	*dito schip Mentor*,	Williamson.

De pakketten voor de schepen FREDRIK HENDRIK, kapitein *C. Brandligt*, en ROTTERDAM, kapitein *T. S. Waters*, zullen op dingsdag den 20sten november aanstaande worden gesloten.

De brieven of paketten uit de Oostelijke districten kunnen ter verdere verzending onder adres van den postmeester, aan de post-kantoren te Samarang en Sourabaija worden bezorgd.

BATAVIA, *den 15 November 1821.*

De postmeester.

C. J. CANTERVISSCHER.

Post-kantoor te Samarang.

WORDT bij deze aan het publiek bekend gemaakt, dat alhier in lading liggen onderscheidene inlandsch vaartuigen, om in den loop der maand november te zeilen

Naar *Amboina & Banda.*
„ *Boegies Tewajo.*
„ *Mandhar.*
„ *Cottee.*
„ *Banjermasing.*

Brieven of paketten, kunnen ter verzending naar die plaatsen aan het post-kantoor, worden bezorgd.

SAMARANG, *den 10 November 1821.*

De fungerend postmeester.

C. L. TEMMINCK.

HEDEN zijn getrouwd,
G. VAN ZUIJLEN, *1ste luit. der art.*
met
N. SMIT, wed. J. VAN OOSTERHOUT.
Samarang den 21 oct. 1821.

Getrouwd,
E. A. FRITZE,
met
E. M. HALEWIJN.
Sourabaija, den 22 oct. 1821.

Getrouwd,
WILLEM COENRAAD WIJSZIJNSCKIJ,
weduwenaar van *M. Jantzen*,
met
MARIA BAARENDS, weduwe van *C. L. Krause.*
Batavia, 11 november 1821.

HEDEN verloste voorspoedig, echter van een dood kind, vrouwe *E. L. J. Roubaud*, weduwe *Br. dero.*
Batavia, den 27 oct. 1821.

HEDEN verloste zeer voorspoedig, van een zoon, de huisvrouw van
H. L. GESELSCHAP.
Weltevreden, den 29 oct. 1821.

HEDEN beviel voorspoedig van eenen welgeschapen zoon, vrouwe *Elizabeth Lucia Smissaert*, geliefde huisvrouw van
G. C. VAN RIJCK.
Konings-plein bij Batavia,
den 31 october 1821.

HEDEN verloste door Gods-goedheid zeer voorspoedig van een welgeschapen zoon vrouwe *Ida Geertruida Meurs* geliefde huisvrouw van
B. VAN DEN WORM.
Joana, den 7 november 1821.

HEDEN verloste van een zoon, vrouwe *J. M. Marth*, echtgenoote van
J. TIEDEMAN.
Batavia, 9 november 1821.

*** Heden verloste voorspoedig van eene welgeschapene dochter, de geliefde huisvrouw van

J. TROMP.

Batavia, den 12 november 1821.

*** Heden middag ten 5 uur verloste bijzonder voorspoedig van een zoon, *Catharina Jacoba Charlotta de Gignoux*, geliefde echtgenoote van

J. F. KRÄMER, *Christen Leeraar bij de Ev. Luthersche Gemeente te Batavia.*

Noordwijk, den 13 november 1821.

*** Op den 6den april 1821, in 's Gravenhage, overleden aan eene uitteerende ziekte, in den ouderdom van 35 jaren, mevrouw *Titia Bergsma*, echtgenoote van den heer *J. Cock Blomhoff*, ridder der orde van den Nederlandschen Leeuw en Opperhoofd van den Nederlandschen handel op Japan.

*** Den 14 september ll., stierf alhiere in den ouderdom van 25 jaren de heer *Heinrich Kuhl*, doctor der wijsbegeert en meester der vrije kunsten, lid van eenige geleerde genootschappen.

Door zijne uitstekende kennis werd hij door Zijne Majesteit den Koning aan het hoofd gesteld eener expeditie naar deze bezittingen, tot het doen van natuurkundigen onderzoekingen; hier bragt hij door zijnen iever in den korten tijd van 9 maanden eenen onschatbaren rijkdom van natuurlijke voorwerpen te zamen en alles liet zich voor de wetenschappen verwachten, van een' onderzoekings-geest als de zijne, die geene moeijelijkheden ontzag, zoo slechts derzelver overkoming tot bevordering der wetenschappen strekken konde.

In zijnen jeugdigen leeftijd waren reeds de wetenschappen verscheidene nieuwe ontdekkingen aan hem verpligt en deze verpligting zou elk jaar door de uitbreiding zijner kennis gestegen zijn, zoo dat de natuur-onderzoeker zijnen te vroegen dood even zeer betreurt, als hij, die het geluk had, zijn edel karakter te kennen en zijne vriendschap te bezitten.

Buitenzorg, den 16 october 1821

J. C. VAN HASSELT.

*** Op den 30 october 1821, overleed *E. A. Isaaks*, weduwe *Pieter Michiels*, in den ouderdom van 69 jaren, 3 maanden, 17 dagen.

J. N. ISAAKS.

*** Op heden den 31 october 1821, overleed alhier na eene kortstondige ziekte de wel-edele gestrenge heer *M. Langenberg*, in leven opperschrijver van Z. M. Eskader in de Oost-Indiën.

De kommissarissen in den boedel.

TOUSSAINT,
J. P. LIGTVOET, en
D. C. BASTING.

*** Heden op den middag ten een uur trof mij de zwaarste slag mijns levens, mijne geliefde vrouw *B. H. Appeldoorn*, stierf na kortstondig lijden aan de vernielende cholera morbus; zwaar is de slag, welke mij treft, te meer daar zij mij een onnozel zoontje nalaat, welks zijn duur verlies nog niet bezeffen kan.

Alle, welke haren deugdzamen en werkzamen aard gekend hebben, zullen met mij bezeffen, hoe groot dit verlies voor mij is.

G. DREFAHL,
Bode bij de Hoofd-directie van Financien.

Batavia, den 7 november 1821.

*** Heden overleed *Wilhelmus Franciscus*, oud omtrent een jaar, geliefde zoon van

F. W. VAN SONST ZELDENRIJK, en
A. H. W. VERWOERT.

Weltevreden, den 8 november 1821.

*** Op den 4den november 1821, is te Ceram overleden de heer *Jacob Halvemaan*, in leven eerste kommies aan het bureau van den resident van Bantam.

J. C. KOCK.
F. ABRAHAMSZ.
Agenten in den boedel.

*** Heden overleed, na eene ziekte van zes-en-twintig dagen, mijn geliefde echtgenoot *Jean Paul François Christin*, in leven eerste hoofd-kommies bij de Hoofddirectie van Financien, in den ouderdom van acht-en-twintig jaren, met wien ik slechts zeven maanden en drie dagen in den gelukkigsten echt was vereenigd.

Batavia, den 11den november 1821.

M. A. G. GRONOVIUS
wed. CHRISTIN.

*** Heden overleed alhier de wel-edele gestrenge heer, *D. C. Basting*, in leven victualie-meester bij de Nederlandsche marine; een ieder die iets van hem mogt te pretenderen hebben, of wel schuldig zijn, worden verzocht hunne pretentien of betalingen te doen, binnen zes weken, gerekend van heden, aan den ondergeteekenden kommissaris in genoemde nalatenschap.

Batavia, 13 november 1821.

De opperschrijver, van 's Konings esquader in Oost-Indiën.

P. QUANT.

DIE iets te pretenderen heeft of schuldig is, aan den boedel van den overleden chirurgijn der 3de klasse *H. H. van Wijckel Metzelaar* gelieve daarvan opgave of betaling te doen, binnen den tijd van zes weken, aan de benoemde commissarissen.

K. W. OHL en
W. WINDELINCKS.

Samarang, den 18 october 1821.

Advertentie.

DIE iets te pretenderen hebben van, dan wel verschuldigd zijn aan den boedel van wijlen jufvr. *Johanna Margaretha Jacobs*, gelieven zich te adresseren binnen veertien dagen van heden af, aan den ondergeteekenden executeur.

J. B. JACOBS.

Batavia, 1 november 1821.

ALLE degenen die iets te pretendeeren hebben van, dan wel verschuldigd zijn aan den boedel van wijlen den weledel gestrengen heer *M. Langenberg*, in leven opperschrijver van Z. M. Eskader in de Oost-Indiën worden verzocht hiervan opgave of betaling te doen, binnen den tijd van eene maand, gerekend van dato dezes, aan de ondergeteekende kommissarissen in den boedel.

Batavia, den 5 november 1821.

TOUSSAINT,
J. P. LIGTVOET, en
D. C. BASTING.

ALLE die iets te pretenderen hebben van, of schuldig zijn, aan den boedel van wijlen *John Jacks*, in leven gezagvoerder van de brik VRIENDSCHAP, worden verzocht daarvan opgave en betaling te doen aan de executeuren *James Wilson* of *J. Anderson*, te Batavia, en *W. Menzies*, te Samarang.

Batavia, den 7 november 1821.

Notice.

ALL persons indebted to the Estate of the late *John Jacks*, formerly Commander of the Brig VRIENDSCHAP, are requested to make payment to *James Wilson* or *T. Anderson*, of Batavia, or to *W. Menzies*, of Samarang, the Executors; to whom also it is requested, that all claims on the said Estate may be transmitted without delay.

7th November 1821.

DE ondergeteekende binnen veertien dagen naar Europa vertrekkende verzoekt alle degenen, die iets te vorderen hebben of verschuldigd zijn met hem te vereffenen.

Batavia, 8 november 1821.

BLEUMINK.

DIE iets te pretenderen heeft, of verschuldigd is aan den boedel van de weduwe *Pieter Michiels*, gelieven zich, binnen den tijd van zes weken, te adresseren aan den eersten executeur.

J. N. ISAAKS.

Batavia, den 9 november 1821.

ALLE, welke iets te pretenderen hebben van of verschuldigd zijn, aan den boedel van wijlen de heer *Jacob Halvemaan*, in leven eerste kommies aan het bureau van den resident van Bantam, worden verzocht hiervan binnen zes weken te rekenen van heden, opgave of betaling te doen aan

de agenten in den boedel.

J. C. KOCH.
F. ABRAHAMSZ.

Ceram, den 10 november 1821.

DE ondergeteekende en familie dit eiland op den 25 dezer verlatende, verzoekt nogmaals al de genen, welke iets van hun te pretenderen hebben of schuldig zijn, hetzelve voor bovengemelden tijd te komen vereffenen.

Et. GERVAIN.

DIE iets te pretendeeren heeft of verschuldigd is, aan den boedel van wijlen *G. W. J. Baron van Lawick van Pabtst*, in leven kapitein plaats-majoor op het Fort Oranje, adressere zich in den loop van zes weken (van heden) bij den executeur,

J. P. PAULUSSEN,
Bij het 20ste bataillon.

Adres ten huize van den luitenant kolonel *Sterling*.

Sourabaija, den 8sten november 1821.

Vendu Advertissementen.

Op maandag den 19 november 1821.

VOOR het negotie huis van *Brouwer Nolthenius*, & *Co.* staande aan de oostzijde van de groote rivier, van brandewijn, meel, zout vleesch, hammen, chinees papier, zadels, chitzen, handschoenen, engelsche kanten, glaswerken, pennemessen, koperbeslag, muzijk, prenten, calijedoscopen etc.

Op dingsdag den 20 november 1821.

VOOR het negotie huis van *E. Gervain*, staande in de beiten nieuwpoort straat, van paarden en ruituigen, waaronder eene fraaije vis à vis, huismeubelen, chineesche schotels, engelsche fijne batiste, linons, linten, bloemen, kanten, zijde kousen, parfumerien, naalden, garen, zilverwerken, eenige schapen enz.

Op woensdag den 21 november 1821.

VOOR het negotie huis van *Schillaber*, staande aan de westzijde van de groote rivier, van pale ale, porter, en brown stout in bottels van 7 douz: ieder vat, windsor zeep, laken en casemieren van diverse couleuren, roode en madeira wijn, hammen, kasen, glaswerken, katoenen doeken en hollandsch bier in vaten.

Op donderdag den 22 november 1821.

VOOR de woning van *Burgess*, staande op 's konings plein, naast den heer *C. P. Jutting*, van wagens, een fraaije hand chais, paarden, fraaije huismeubelen, glaswerken, en andere goederen meer.

Op vrijdag den 23 november 1821.

VOOR het negotie huis van de heeren *Lindam* en *Hervel*, op de groote rivier, van roode en port wijn, azijn, spiegels, schilderijen, papier, boeken, teekeningen, allerhande marine goederen, spijkers, zweedsch staal, russische en bengaalsche zeep, dadel, gram, floten, koffij en peper molens, ledige vaten etc. etc.

Het vervolg in het tweede Bijvoegsel.

TWEEDE BIJVOEGSEL DER BATAVIASCHE COURANT.

ZATURDAG, den 17 NOVEMBER, 1821.

(*Vervolg van het Bijvoegsel.*)

Op zaturdag den 24 november 1821.

VOOR een huis inde koestraat, over het residentie kantoor, van bij executie achterhaalde huismeubelen, wagens, paarden, slaven, en wat er ten dien dag ten voorschijn zal gebragt worden.

Als mede voor rekening des boedels van wijlen kapitain *Bagoes*, en den boedel van zijne vrouw *Asia*.

Van eene partij huismeubelen, een kap chais, en andere goederen meer.

BINNEN den tijd van veertien dagen, zal op eene der publiek te houdene vendutien voor rekening van wie het aangaat, worden opgeveild en verkocht het hol van het Hoekerschip EMERENTIA, thans gevoerd door kap. *W. Schipman*, groot 167 lasten, zoo als hetzelve hier ter reede is liggende, benevens deszelfs ankers, touwen, kabels, masten, rondhouten en toebehooren, voor nadere informatie gelieve men zich te adresseren bij

COLVILLE, JUTTING & Co.

Batavia, 16 *november* 1821.

Uit de hand te koop,

DE aaneengetrokken landen Tjiangkarreen en Camal, met twee zuikermolens.

Het land Penombeeng.

Het land Tjekinie.

De tuin Berendrecht, gelegen op Molenvliet.

Een tuin aan Zee-strand.

Een dito op Ankée en

Een huis in de buiten nieuwpoort-straat.

Informatie te bekomen bij

W. VAN HOESEN.

Te koop

HET land Kampong-baroe bij Buitenzorg, nadere informatie bij den eigenaar.

W. N. SERVATIUS.

Te Huur.

DE bazaar van Weltevreden, te bevragen bij *Couperus*.

Te koop

DE brik ANNA MARIA, met dies inventaris, op zeer voordeelige condities, te bevragen bij *C. Heijer*.

Te koop

Vier goede slaven, als:

Statira, bekwame kokin, met hare drie kinderen,

Semira, fijne naaister, strijkster, huis- en lijfmeid.

Vrijdag, huisjongen, pasferganger, en dispensier.

Cesar, huis- en lijfsjongen, omtrent 13 jaren oud.

Te bevragen ter Lands-drukkerij.

Te koop

TWEE goede gedresseerde bendij-paarden, zijnde een bont en de andere een schimmel, adres ter Lands drukkerij.

TE koop 600 stuks koebeesten, meest wijfjes en bastard kust-beesten, nadere informatie te bekomen bij *Jonker*, in het logement op Molenvliet.

DROST, presenteert te koop, honderd stuks koebeesten, tegens tien Sp. matten het stuk, naar verkiezing uittezoeken, en tegens acht Sp. matten door malkander klein en groot en op Pondok Tjabe aftehalen.

Advertentie.

BIJ *Leps & Co.*, de volgende pas aangebragte goederen te bekomen, als: wagen lantarens, porceleine thee servisen, likeur-keldertjes, kleeder- haar- en scheerborstels, hagel en hagel-zakken, kruit en kruit-vatjes, etc. colliers, kammen, fijne ligt en donker blaauwe lakens en kasemieren, fijne flanel, mans en kinder hoeden, wagen pasfement, etc., eau de kologne, vruchten op brandewijn, madera, roode en brandewijn, ligt en zwaar bier, genever, beste azijn, hammen, Engelsche mostard, amandelen, etc., beste Chinsura figaren en dito Javasche in kistjes.

BIJ *Westermann & de Nijs*, zijn artikels gewijs te bekomen, de ondervolgende goederen pas aangebragt met de brik ADVENTURE, als: kaneel, peper, sago, gunnie zaken, rottins, zoete olie, touwwerk, en Manilasse figaren, voorts, kardamon, thee, kandie zuiker en eene partij ledige vaten, enz.

Te koop.

EEN assortement pas aangebragte Bengaalsche shawls en muselines, bij

WESTERMANN & DE NIJS.

Advertentie.

BIJ *A. Levie*, op de voorrei, zijn te bekomen de volgende pas aangebragte goederen: als; eene schoone verzameling van boeken bestaande in historische, reisbeschrijvingen, romans, toneelspelen en andere werken van de nieuwste en beste schrijvers, eene fraaije hoeveelheid kinderspeelgoed waaronder zeer prachtig gekleede en ongekleede poppen, &c., fraaie echte bronzen en andere astralia lampen, staal, plated, lak, glas en aardewerken, schrijfbehoeftens, gedroogde, geconfijte en ingelegde vruchten, suiker goed in flessen en doozen, safraan van de eerste kwaliteit, eau de cologne en andere reuk oliën en waters, beste provisiën als: gerookte en gezouten zalm, dito tongen, dito vleesch en spek, boter in dubbeld fust, saucijs de boulogne, hammen, kazen, haring, bokkems, anchovisch, siroop, vijgen, corenten, pruimen &c., beste roode, madera, port en andere wijnen, onderscheidene likeuren, engelsch en hollandsch bier, seltzerwater, brandewijn, genever, diverse soorten van tafel en andere azijnen, slaolie, &a.

For Sale,

BY *Shillaber & Co.*, just received per ship ANN AND HOPE, Captain *W. Kelly*, from Amsterdam.

Pork, Beef, Linseed Oil, Butter, in 3-lb. pots, Madeira Wine in bottles, White Paints, Pendules with Music, Elegant gold repeating Watches, Gold and tortoise-shell Snuff Boxes with Music, Chandeliers, Liquor Cases, Gilt Tumblers and Wines, Table Lamps, Steel, &c.

Batavia, 1st November 1821.

BIJ de heeren *Colville, Jutting & Co.* zijn per de schepen SELIMA, kapitein *Neurenberg*, en DELPHINE, kapitein *Boelen*, onderscheidene goederen aangebragt, als: excellente maderawijn in bottels, roode en rhijnsche wijn, genever, zout vleesch, seltzerwater, bier, Goudsche en Leidsche kaas, hammen, boter in dubbelde fust en in potten, lakens, &a. &a.

Batavia, 8 *november* 1821.

Advertentie.

BIJ de gebroeders *Beijnen*, zijn te bekomen roden wijn van *Rhader* madeira, port, malaga wijnen, anizette, boter, chinsurasche figaren, europesche schoenen, dames katoene kousfen, Hollandsche zwarte hoeden, enz.

Te koop

BIJ de gebroeders *Beijnen*, onbarige padij.

BIJ *Boudet & Chasteau*, in de nieuwpoort-straat n°. 3, is te bekomen beste sla-olie, (in manden), madeira wijn op heele en halve pijpen, fijne Fransche mans hoeden, Lionsche zwarte zijde, eerste kwaliteit, instrumenten voor de mathésis, figaren van vier onderscheidene soorten, filtreer kannen voor koffij, &a. &a.

Advertentie.

DE heeren *Genier & Lagnier*, aangekomen van Marseilles, maken bekend dat zij hun magazijn hebben geopend in het huis eertijds bewoond door de heeren *van der Kaa & Haste*, op de groote-rivier en daar hun verblijf op Java, slechts voor een korten tijd is, zijn zij verpligt hunne goederen voor kontant te verkoopen.

Te koop

BIJ *G. Livett*, op de groote-rivier, oude madeira wijn in halve en kwart pijpen en in bottels, port wijn van London, hodgsons bier in vaten en bottels, cognac brandewijn, azijn, Bengaalsche tafel en Java rijst, versche Bengaalsche figaren, tafellakens en servetten, &a.

For Sale,

BY G. LIVETT & COMP. Great-river-street.

OLD Madeira Wine, in half and quarter pipes and bottles, Port Wine from London, Hodgson's Ale, in casks and bottles, Cognac Brandy, Vinegar, Bengal Table and Java Rice, fresh Bengal Cheroots, Table Cloths and Towels, &c.

Te koop.

BIJ *A. L. Forestier*, no 3, groote-rivier, oostzijde, de volgende provisien, pas gearriveerd met het Amerikaansche schip NORTH AMERICA, kapitein *J. James*, als: allerbest Amerikaansch gezouten vleesch en spek, teer, pik, harpuis, genever, appel-brandewijn, brood, hammen, champagne, hermitage en maderawijnen, en best fijn meel.

Nog pas aangebragt met het Amerikaansche schip HELVETIUS, kapt. *S. Swift*, als scheeps-behoeftens, likeur kisten, versche hollandsche boter, en diverse andere goederen meer.

JUST arrived, and for Sale by *Aug. L. Forestier*, at No. 3, Great-river-street, East-side, the following Provisions, now landing from the American Shi NORTH AMERICA, Captain *J. James*, viz: Superior American Beef and Pork; Tar; Pitch; Rosin; Gin; Apple Brandy; Whisky; Bread; Hams; Champagne; Hermitage; Madeira; and superfine fresh Flour.

Also just arrived, and now landing from the American Ship HELVETIUS, Captain *S. Swift*, Sundry Articles, Marine Stores, Liquor Cases, and good Dutch Butter.

BIJ *A. Levie* op de voorrei, zijn te bekomen diverse beste provisien, door de laatst gearriveerde schepen aangebragt als mede beste banket, annijs beschuitjes, biter koekjes, flamboze koekjes, deventer en secretaris koeken, chocolaadjes, nievelletjes, bruid suiker, jongens en

melsjes, musjes, ... klontjes &c. ingelegde en gedroogde vruchten, engelsche bokkens, hollandsche haring, ancho-visch, &c. &c.

BIJ *E. Cornelissen*, zijn te bekomen pas aangebragte bengaalsche sigaren tot zeer billijke prijs, zoo ook manilla sigaren, hollandsche rook & pruim tabak, echte kaapsche constantia wijn; diverse andere wijnen, bier, hollandsch water, genever, brandewijn, boter, kaas, hammen, gerookt vleesch, gezouten vleesch & spek, zoo als ook cajuits & volks hard brood voor scheeps gebruik en vele andere artikelen meer.

BIJ *Leps & Co.*, zijn te bekomen diverse pas aangebragte goederen, waar onder bijzonder extra fraaije harp en groote spiegels, schilderijen, extra groote schilderij-glasen, en andere soorten bijjouterien, alsmede met staal gewerkten, parasols, eau de cologne en parfumerien, fijn billiard laken, ligt en donker blaauw laken en casimier, flanel, hoeden, borstels, zeep en thee 1 pels, jagt gereedschappen, voorts provisien en diverse andere goederen.

Freight and Passage,

TO SAMARANG & SOURABAYA.

THE brig CLEMENTINE, Captain *Lamaury*, of 160 Tons burthen, having excellent accommodations, will sail in the course of next week. Apply to Mess. *Deans & Co.*

Batavia, 7th Nov. 1821.

Vracht en Passage,

Naar Antwerpen.

MET het schip DELPHINA, gevoerd door *J. Boelen Johs. Zn.*, vertrekt half december, adres bij *Colville, Jutting & Co.*

Batavia, 8 november 1821.

Advertentie.

WISSELS OP BENGALEN. Informatie bij de heeren *Deans & Co.*

Batavia, 1 November 1821.

BILLS ON CALCUTTA. Apply to Messrs *Deans & Co.*

Batavia, 1st November 1821.

J. J. POSTMA, deze hoofdplaats verlatende heeft tot zijnen gemagtigde aangesteld den heer *de Brozer*.

Batavia, den 1 november 1821.

MEVROUW de weduwe *C. Blesman*, verzoekt de naam en woonplaats te mogen weten van den gemagtigde, van den oud chirurgijn-majoor *Hermanus Blesman*, laatst gewoond hebbende te Japara en naar Nederland vertrokken. Adres aan den heer *L. Weintrée*, gezagvoerder der particuliere brik SUCCES, bij den heer *C. Thomas*, koster der Hollandsche-kerk, of aan haarzelve te Ternate.

Bekendmaking.

HET negotie-huis van *van Putten & Co.*, is met primo november verplaatst in dezelfde straat, naast de gewezene stads-apotheek.

DE notaris *Slijp*, adverteert dat zijn kantoor is verplaatst, en van nu af aan zal zijn op de Groote-rivier, in het huis alwaar de advocaat *Eversdijk Dominicus*, tot heden zijn kantoor gehouden heeft.

Batavia, 1 november 1821.

DE kapitein luitenant *E. Lucas* door ongesteldheid gedurende zijn jongste verblijf alhier, buiten de mogelijkheid gesteld zijnde, om voor zijn vertrek naar Europa van zijne vrienden afscheid te nemen, en echter deze gewesten niet willende verlaten, zonder hen opregte dank te betuigen, voor de veelvuldige bewijzen van vriendschap, die hij gedurende zijn verblijf in Indien heeft mogen genieten, neemt de vrijheid zich door middel van dit blad van dien pligt te kwijten, terwijl hij, zich onder toewensching van gezondheid en een bestendig welzijn, in de voortduring hunner vriendschap aanbeveelt.

Aan boord Zijner Majesteits brik IRENE den 4 november 1821.

DE ondergeteekende geeft hierbij kennis dat hij niet langer de gemagtigde van den weledel gestrengen heer *A. F. van den Berg*, te Padang, is; de heeren *Colville, Jutting & Co.* zijn met thans mede gechargeerd. ISAAC BURGESS.

Batavia, 8 nov. 1821.

THE undersigned gives notice, that he is no longer the Agent of *A. F. van den Berg*, Esq. of Padang; Messrs. *Colville, Jutting & Co.* having been appointed. ISAAC BURGESS.

Batavia, 8th Nov. 1821.

JOHANNA ELIZABETH HARTGERS, maakt bekend, dat zij de kleedermakers affaire van wijlen den heer *C. Carlsons*, geadsisteerd door eenen bekwamen europische meesterknecht, blijft aanhouden. Voorts zijn bij haar te bekomen, diverse gemaakte kleeding-stukken en meer andere goederen.

Co. nong Tjharie, den 8 november 1821.

DE ondergeteekende brengt hier mede aan het publiek ter kennis, dat hij alhier, eene wagen verhuurderij heeft opgerigt.

Samarang, den 7 november 1821.

V. B. MEIJER.

DE ondergeteekende, heeft de eer bij dezen publiek bekend te maken, dat hij alhier in het gewezen huis van wijlen, den wel edel gestrengen heer *M. Diejen*, een schoon heeren logement heeft opgerigt, verzoekt een ieders gunst en rekommandatie.

Samarang, den 10 november 1821.

H. TERVOORT.

kastelein.

F. A. BRAND, woont thans op Noordwijk, naast den heer *J. Z. Schill.*

Gevonden

EEN hond, behorende tot het zoogenaamde ras der leeuwtjes, adres voor den eigenaar ter 's lands drukkerij.

Verloren

OP zondag den 3den november, een Hollandsche zwarte wind hond; degeene die gemelde hond vindt en bij den tekenaar te rijswik brengt, kan op eene goede belooning staat maken.

Chs. LINDAM.

TE KOOP, ter lands drukkerij Nederlandsche Staats-Almanakken voor het jaar 1821 à f 7.

GEDRUKT TE BATAVIA,

ter Lands Drukkerij.